

Nepriklausoma

Lietuva

Lietuvos nacionalinė
M. Mažvydo biblioteka

LITUANIE INDEPENDENTE • INDEPENDENT LITHUANIA WEEKLY

Nr. 34 * 1984 * RUGPJŪČIO - AUGUST 23 d.

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

7722 GEORGE ST., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4. Tel.: 366-6220 50 c.

SAVAITINIAI ĮYKIAI

SEPTYNI MILIJONAI KENČIA NUO SAUSRŲ ETIOPIJOJE

Didžiausios paskutiniojo dešimtmečio sausras paverė į dulkes Etiopijos derlių ir 7- niems milijonams jo gyventojų grėsia mirtis nuo bado.

Tuo tarpu, Jungtinių Tautų Gerbūvio Vystymo Konferencijoje Vienoje, š.m. rugpjūčio mėn. 20 d. nebuvo sutarta dėl dokumento parašymo apžvelgiant pasaulio ekonominę situaciją, nes, turtingųjų ir vargingųjų kraštų atstovų nuomonės skyrėsi...

MASKVOS RADIJAS KALBA APIE SACHAROVĄ

Rugpjūčio 20 d. Maskvos radijas oficialiai pranešė, kad disidentas fizikas Andrej Sakharov, pradėjęs bado streiką gegužės 2 d., yra gyvas ir gauna medicininę pagalbą Gorky mieste. Tačiau nepatike jokio įrodymo.

Genevoje, Sakharov'o žmonas E. Yankelėvič kreipėsi į Jungtines Tautas, prašydama atsiųsti specialų delegatą ištirti, kodėl niekur nėra matomas Nobelio laureatas Sakharov'as ir kokiose sąlygose jis dabar gyvena.

Per paskutinius 3 mėnesius Vakaruose ir pačioje Maskvoje kursavo priešitaraujančios žinios, kurias buvo labai sunku tikrinti, o Sakharov'o per tą laiką Gorky mieste niekas nematė.

KUBA RUOŠIA CIVILIUS GYNYBAI

Kubos vyriausybė mobilizavo tūkstančius savo piliečių civilinės gynybos pratimams. Oficialiai buvo skelbiama, kad reikia pasiruošti prieš galimą JAV invaziją "masiniu puolimu iš oro". Per savaitgalio manevrus kubiečiai buvo informuojami apie oro pavojaus signalus, slėptuves, evakuacijos punktus ir ligonines.

"Prensa latina" skelbė, jog daugiau kaip 1 mil. kubiečių gavo karinį apmokymą ir kaip naudoti "Molotovo kokteilius", spąstus ir kitokias priemones prieš invazijos kariuomenę. Visai paprastai nuteikia žmones prieš JAV, tvirtinant, kad Amerika atakuotų iš oro, kad kubiečiai turi būti gerai pasiruošę gintis ir padaryti kaip galima daugiau nuostolių įsilaukusiesiems.

DARBININKŲ UNIJOS TURI BŪTI DAUGIALYPĖS

Andrej Rosplochowski, vienas iš pačių kraštutinių Solidarnos darbuotojų, išleistas iš kalėjimo pagal suteiktą amnestiją praėjus mėnesi, pareiškė,

kad darbininkų unijos turėtų būti daugialypės ir Solidarnos turėtų būti teisėta uni-

ja. "Anksčiau ar vėliau vyriausybė turės pripažinti nepriklausomųjų unijų egzistenciją", - pareiškė jis pasikalbėjime. A. Rosplochowski, 33 m. amžiaus, dirbo Katowice plieno apdirbimo įmonėje.

Komunistų partijos įsteigtos ir kontroliuojamos unijos turi 4.5 mil. narių. Jas įsteigė uždarius Solidarnos su 10 mil. narių 1981 m.

PALENGVINAMOS SANKCIJOS LENKIJAI

JAV ambasada pranešė Lenkijos vyriausybei, kad po generalinės amnestijos Lenkijoje, Amerika atšaukė dalį jai taikytų sankcijų. Dabar Lenkijos keleiviniai lėktuvai "Lot" galės nusileisti Amerikos aerodromuose, bus atnaujintas mokslinis, kultūrinis bendradarbiavimas ir Amerika nesipriešins Lenkijos dalyvavimui Tarptautiniame Valiutos Fonde, kuris savo narius remia paskolomis.

Lenkijai sankcijos kainavo apie 12 mil. dolerių. Amerika ir toliau negarantuos Lenkijai kreditų ir neteiks lengvųjų Lenkijos gaminiams.

KANADA BALSUOJA RUGSĖJO 4 DIENA

Progresyvieji konservatoriai, anot prarastų apklausinėjimų, turi galimybės laimėti balsavimuose ir Brian Mulroney - tapti 18-tuoju Kanados ministru pirmininku.

Iki dabar, atrodo, kad PC tikisi 50%-42% balsų iš apsisprendusių balsuotojų, o liberalams galėtų tekti tarp 36%-28%.

TEISMO SPRENDIMAS DĖL BILL 101

Aukščiausiasis Kanados Teismas vienbalsiai nutarė, kad Quebec'o provincijoje įvesto įstatymo 101 suvaržymai mokyklų sistemai yra nelegalūs, nes pažeidžia Kanados Konstituciją. Joje įrašyta, kad oficialiųjų kalbų prancūzų ir anglų mažumos gali turėti švietimą sava kalba, jei yra pakankamas jų skaičius bet kurioje Kanados vietovėje.

Pagal Aukščiausiojo Teismo sprendimą, dabar į anglų kalbą Quebec'o provincijos mokyklas savo vaikus gali leisti visi į Quebec'ą atvykę kanadiečiai, gavę išsilavinimą anglų kalboje bet kurioje Kanados provincijoje.

MIRĖ MUZIKĖ ALICE STEPHENS

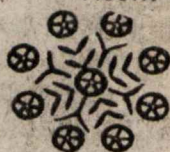
Po ilgos ir sunkios ligos, sulaukusi 78 m. amžiaus, Chi-

KAIRĖJĖ:

IX BALTISTIKOS (AABS) KONFERENCIJA MONTREALYJE 1984.VI. 16.

Uždaramasis Banketas Queen Elizabeth Hotel'yje. Iš kairės: prof. Freibergs; Michel La vallee, Quebec Ministere des Communautés Culturel et L'Emigration Relations avec Groupes viršininkas ir prof. Vaira Vikis - Freibergs, ateinančios AABS sąjungos Kadencijos pirmininkė.

Nuotr. J. V. Danio

Chicagoje mirė ilgametė Dainavimo Studijos vedėja, chorų dirigentė, "Aidučių" Choro vadovė Alice Stephens. Liko sesuo Birutė su šeima ir kiti giminės. Palaidota Lietuvių Tautinėse Kapinėse.

TARPTAUTINIS PAŠTŲ KONGRESAS VOKIETIJOJE

Tarptautinis Paštų Sąjungos Kongresas prasidėjo Hamburge, Vakarų Vokietijoje birželio 18 d., posėdžiaus 45 dienas.

Tarptautinė Žmogaus Teisių Komisija paruošė dokumentuotą pareiškimą apie Tarybų Sąjungos prasižengimus prieš tarptautines pašto taisykles. Tarybinis paštas kaltinamas: cenzūra, konfiskavimu ir gražinimu pašto siuntinių, sudarymu "juodųjų sąrašų" tarybiniais piliečiams, kuriems neleidžiama iš užsienio gauti siuntinių, panaudojimu paštų aparato policijos tikslams, klausymu ir persekiojimu telefoninių pasikalbėjimų, juos nutraukiant, jei tarybinei valdžiai pokalbis nepageidaujamas, vengimu oficialių paaiškinimų dėl Vakarų piliečių skundų, atsakymų siuntėjui atlyginti, jei siuntinys ar sužalojamas, ar dingsta.

Komisija dokumentacijai suteikė įvairių įrodymų: grįžę iš Tarybų Sąjungos laiška, Sovietų pašto pasityčiojimo kopijos, atsakant į vakariečių klausimus, Vnešposiltorgo laiška Vakarų firmom, kur reikalaujama persiuntimui nepriimti siuntinių iš nurodytų vakariečių, gausybė propagandinių skelbimų tarybinuose paštų skyriuose.

Tarptautinė Žmogaus Teisių Komisija yra numačiusi tą visą dokumentaciją patiekti Kongreso sekretoriui ir visus Kongreso dalyvius supažindinti su ten išdėstytais faktais. Komisija yra taip pat nutarusi kreiptis į Kongresą su pasiūlymu Tarybų Sąjungą pašalinti iš Tarptautinės Paštų Sąjungos dėl tokių nuolatinių, sistemingai vykdomų tarptautinių pašto normų pažeidimų, kol ji neperstos saugoti, kol nepakeis apribojimo siuntimui literatūros ir SSSR, maisto ir kitų produkcijos gaminių, kol ji liausis trukdymus telefoniniams pasikalbėjimams ir trukdymus radijo siuntoms.

Komisija kreipiasi į visus Europos ir Amerikos gyventojus ir išvykusius iš Tarybų Sąjungos žmones, prašydama savo skundus, pareiškimus, protestus siųsti tiesiog Kongreso Sekretariatui:

XIX WELTPOS TKONGRESS Sekretariat
Congress Centrum, D-2000 HAMBURG 1.

PRANEŠA PLB

LIETUVIAI PAVERTGŲJŲ TAUTŲ SAVAITĖS PASKELBIMO IŠKILMĖSE BALTUOSIUOSE RĖMUOSE

Prez. Reagan'o kvietimu PLB Valdybos p-kas Vytautas Kamantas su žmona Gražina ir PLB vicep-kas Raimundas Kudukis liepos 16 d. dalyvavo pavergtųjų tautų savaitės paskelbimo iškilmėse Washington'e kartu su kitais lietuviais ir kitų tautų atstovais.

Iškilmės pradėjo ir jas pravedė Baltųjų Rūmų pareigūnas Linas Kojelis. Jose dalyvavo viceprez. Bush, ambasadorius Kampleman, Kongreso nariai, vyriausybės pareigūnai ir spaudos, televizijos bei radijo atstovai. Kelis kartus buvo išskirtinai paminėtos Baltijos tautos ir jų herojiška kova už Žmogaus Teises.

Prez. Reagan'as savo žodyje pareiškė, kad pavergtos tautos niekada nebus užmirštos ir kad teisybė laimės. Pažadėjo pagerinti Amerikos Balso, Laisvės bei Europos radijo tarnybas, suteikiant žymią finansinę paramą. Lietuvius jis paminėjo išskirtinai savo pasirašytoje pavergtųjų tautų proklamacijoje.

Pavergtųjų Tautų Savaitė Amerikoje buvo minima LIEPOS 15-21 d.d. Šiais metais ji yra jau 25-toji nuo tada, kai buvo paskelbta.

• PLB Valdybos p-kas Vytautas Kamantas ir JAV LB Krašto Valdybos vykdomasis vicep-kas bei Visuomeninių Reikalų Tarybos p-kas Jonas Urbonas liepos 16 d. tarėsi su Linu Kojeliu ir Valstybės departamento pareigūne Beth Gibney įvairiais Amerikos ir pasaulio lietuviams rūpi - mais klausimais. Pasitarimai vyko Baltųjų Rūmų įstaigoje.

Po pasitarimo Vyt. ir Gražina Kamantai su Jonu Urbonu aplankė Lietuvos pasiuntinybę Washington'e, informavo Lietuvos atstovą dr. St. Bačkį pavadavusį Stasį Lozoraitį jr. apie iškilmes ir pasitarimus. Su juo buvo pasikalbėta ir kitais lietuvių veiklą liečiančiais reikalais bei Lietuvos atstovybių klausimą kituose kraštuose.

PRANEŠA ELTA:

KIEL'IO UNIVERSITETAS LEIDŽIA KNYGA APIE PABALTIJŲ VYRIAUSIUS TEISMIUS

Christien Albrechto Universiteto Kiel'yje teisės profesorius dr. D.A. Loeber gegužės 20 d. aišku padėkojo Tautos Fondo Valdybos pirmininkui J. Giedraičiui už V. Dau-girdaitės-Sruogienės "Lietuvos Steigiamąjį Seimą" ir Pajaujo -Javio "Soviet Genocide in Lithuania" Loeber yra "socialistinių valstybių teisės, politikos ir visuomenės instituto" direktorius. Jis rašo, jog knygos bus įjungtos į instituto biblioteką, kuria gali naudotis 15,000 Kie'io universiteto studentų.

Loeber taip pat praneša, kad jo Institutas paruošė knygą apie trijų Pabaltijo valstybių vyriausius teismus nepriklausomybės metais. Buvo atrinkti ir išversti į anglų kalbą apie 100 kiekvieno tų teismų nuosprendžių. Planuojama juos išleisti drauge su informacija apie teismus ir jų teisėjus. Loeber iš anksto dėkoja už patarimus ir paramą

VLIKO TARYBOS POSĖDIS

Š.m. liepos 28 d. Tautiniuose Namuose. Chicagoje, įvyko VLIKO Tarybos posėdis, pirmininkaujant Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos atstovui, Jonui Jurekui ir sekretoriaujant Socialdemokratų Partijos Delegatūros Užsienyje atstovui Mykolui Pranevičiui.

Eilinius pranešimus apie VLIKO Tarybos veiklą ir apie VLIKO valdybos darbus padarė Tarybos pirmininkas dr. Domas Krivickas. VLIKO Valdybos pirmininko pavaduotojas. Posėdžio dalyviai taip pat išklausė du ypatingus pranešimus: prof. dr. J. Meškanskas apie "Keltą VLIKO uždavinių 40-ties metų sukakties progą", o dr. D. Krivickas kalbėjo apie "Naujas bausmes Sovietų imperijoje". Prof. J. Meškanskas savo pranešimo santrauką išdalino Tarybos nariams. Piatiesnės diskusijos dėl jo pranešimo įvyks sekančiame Tarybos posėdyje.

VLIKO Tarybos redakcinė komisija, kuriai buvo pavesta apsvarstyti pateiktas pastabas dėl A. Rinkūno paruošto leidinio "Lietuva ir VLIKAS", pasiūlė perduoti jį spausdinti. Posėdyje dalyvavo ir leidinio redaktorius A. Rinkūnas, atvykęs iš Kanados.

Po diskusijų apie M. Valinskėno pranešimą "Dar dėl VLIKO Tarybos susitvarkymo" buvo sudaryta speciali komisija paruošti sekančiam posėdžiui projektą dėl VLIKO Tarybos darbų procedūros.

Šiame posėdyje dalyvavo ir PLB pirm. pavaduotojas dr. T. Remeikis.

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la liberation de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.
REDAGUOJA - REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail. Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent
Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.Q.
H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina \$ 18.00
Rėmėjo - \$ 25.00

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonei. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, gražinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

VIII-tasis Pietų Amerikos Lietuvių Kongresas Venezueloje

Mintis organizuoti Pietų Amerikos Lietuvių Kongresą Venezueloje kilo pirmininkų suvažiavime Brazilijoje, São Paulo mieste 1982 m. vasario mėnesį. Kun. Pr. Gavėnas pasiūlė Kongresą šaukti Venezueloje, ir dr. Vytautas Dambrava pasiūlymą priėmė, nes šiame krašte ligi šiol toks kongresas niekada nebuvo organizuotas.

Venezuelos lietuviai 1984 m. sausio mėnesį VLB Tarybos posėdyje kongreso mintį parėmė. Kongreso šūkis: VISI RYŽTAMĖS LIETUVAI! Be to, pirmą kartą Pietų Amerikos Lietuvių ir gal net išeivijos lietuvių istorijoje-Venezuelos Lietuvių Jaunimo Sąjunga ėmėsi iniciatyvos šaukti savo II-ąjį Pietų Amerikos Lietuvių Jaunimo Suvažiavimą, o svarbiausia- pilnai įsijungti į bendrą Kongreso programą.

Visi lietuviai supranta, kad lietuvybė Pietų Amerikoje silpnėja ir kad yra aukščiausias laikas susiminti, suglausti gretas, jei reikia persiorganizuoti ir vėl prasmingai dirbti lietuvių bės išlaikymui.

Kongreso tikslas buvo atgaivinti visuose naują ryžtą Lietuvai ir labiausia venezueliečios supažindinti su Lietuvoje byla. Reikia pasakyti, kad Kongresas 1984 m. liepos 21-25 d.d. savo tikslą pasiekė. Kongreso savaitę apie Lietuvą rašė visi didieji Caracas laikraščiai. Vienos valandos pamaldas rodė dvi televizijos stotys ir davė išsamius pranešimus apie Lietuvą. Žinovų pasisakymais, programą matė apie 4 milijonai žmonių, o gal ir daugiau.

Katedroje pamaldas Te Deum atnašavo Šv. Tėvo atstovas, apaštališkasis nuncijus, arkivyskupas Luciano Storero. Buvo padėtas vainikas prie Simono Bolivaro - Venezuelos išlaisvintojo paminklo. Kariuomenės orkestras, 80-ties muzikantų, sugrojo Lietuvos Himną ir maršus, o mes, apie geras šimtas, jiems pritarėme savo balsais bei ašaromis akys. Linui Kojeliui, JAV Baltųjų Rūmų etninio reikalų atstovui, buvo sušaukta

spaudos konferencija. Visa tai buvo filmuojama ir rodoma televizijoje.

Buvo surengti ir pasivašiniai-banketai, svarbiausias jų- Karaliaus Mindaugo karūnacijos sukakties iškilminga vakarienė Hiltono viešbutyje.

Labai įspūdingas buvo San Casimiro miestelio bažnyčioje šventinimas p.p. Rudžių padovanoto altoriaus ir perkėlimas Šv. Kazimiero relikvijų iš Caracas. Altoriaus šventinimą atliko vyskupas Miguel Delgado iš Caracas. Bažnyčia buvo pilnutėlė maldininkų. Mišių metu VLB pirmininkui dr. Vytautui Dambravai buvo įteikta garbės lenta, dėkojant parapijos ir miesto Tarybos vardu Lietuvių Bendruomenei už nuosirdų bendradarbiavimą.

Šiaurės ir Pietų Amerikos atstovai bei pavergtų tautų kolonijų atstovai tokia ilga ir plačia programa buvo pritrenkti. Sakėsi, kad pirmą kartą jie matė tokias viešas tautines iškilmes. Pas save panašaus masto programos televizijoje ar spaudoje jie dar niekad nėra turėję, nes toks pasirodymas jų kraštuose kainuotų didelius pinigus.

Kongresas pareikalavo daug pasiruošimo. Jo suorganizavimo bei pravedimo nuopelnas priklauso darbščiam VLB CV pirmininkui, diplomatu dr. Vytautui Dambravai.

Kongreso atstovus bei svečius vaišino ir globojo Caraco lietuviai. Keletui asmenų buvo apmokėta kelionė ir išrūpintos atvažiavimo vizos. Buvo rodoma po grindžio filma: padėtis Latvijoje. Taip pat vyko diskusijos apie lituanistinį švietimą ir Bendruomenės teismas kritiškai žvilgsniui į save.

Baigiant Kongresą buvo priimta nutarimų bei rezoliucijų. Apibendrinant Kongresą, reikia sakyti tiesą, kad jis praėjo sklandžiai ir padarė didelį įspūdį venezueliečiams; jis atitiko obalsiui VISI RYŽKIMĖS LIETUVAI!

Julius Vaisiūnas,
Caracas

Atspausdintas Dariaus ir Girėno albumas. Jo pristatymas vyko lietuvių Tautiniuose Namuose. Nuotraukų Dariaus-Girėno postkomanderis D. Folsberg, albumo red. E. Jasiūnas, vicekonsulė M. Krauchūnienė ir buvęs posto komanderis J. Paukštis.

SOVIETAI NEBEIŠLAIKO LYGSVAROS

Niekas niekada nežinojo ir nežino, kas iš tikrųjų yra "komunizmas". Nežinojo šios ideologijos nė rusai revoliucionieriai 1917 metais. Grupelė rusų, pasivadinusių "komunistais", paglemžė iš neaktyvaus demokrato Kerenskio valdžią ir tuojau pat įstūmė visą Rusiją į tokią kraujo ir ašarų balą, iš kurios negali išlįsti iki šios dienos.

Tie "komunistai" iki šiol nukankino nemažiau kaip 60 milijonų savų žmonių ir įsigijo žmonijos prakeikimo-komunizmo vardą.

Sovietiniams rusams toks pavadinimas patiko, nes labai parankus. Ką tik kruvino sugalvojo šie "komunistai", ištikrųjų- rusai nacionalistai- gilūs rusofilai, tą patį sūno nesamo komunizmo vardu. Šiandieną net viso pasaulio pavergimas yra vadina- mas būsimo "komunizmo pergale". Apgaulė aiški.

Kas yra rusiškasis komunizmas? Esmėje- tai visiškai nesąmonė, bet rusai nacionalistai, svajoję apie Rusijos didybę, sugalvojo to komunizmo sąskaiton visokių sių "zababonų". Šiam reikalui buvo surastas, greičiau išrastas, kažkoks "išminčių išminčius" Leninas, išrastas Marksas-Engelas- abu žali naujokai tų laikų ekonomikos mokslo bandymuose- ir štai šiandieną sovietai apgaudinėja pasaulį kažkokiais marksizmo "Mokslais", įtaigoja naivius pasaulio darbo žmonelius žadama ateities laimę, laisvę, lygybę imti viską iš pertekusio gėrybės- mis "rojaus" veltui, tikslai dabar įsteigiant savose šalyse "komunistų partiją". Su tik viena sąlyga ir įsakymu- kad tos partijos klausytų ir darytų tikslai ką įsako Maskva.

O Maskva įsako gana keistus dalykus. Tokius, kurie kenktų savų šalių reiklams ir tuo artintų sovietų "išlaisvinimo" dieną. Kad darytų viską ne savo šalies, bet Rusijos naudai.

Taip kaip tik ir darė kurį laiką Jugoslavija ir Kinija. Darė, iki pamatė, kad vykdo didžiausius absurds. Iki pamatė, kad rusai perima jų tautos suverenitetą- savarankiškumą, kad jų valstybės darosi sovietų Rusijos dalimi...

Netik šios šalys ištrenkė rusus lauk, bet ir pažvelgė į "komunizmą" blaivesnėmis akimis. Šiandieną komunistinė Kinija jau pradeda persiimti daug ko iš "kapitalizmo"- ir todėl pradeda išbristi iš amžino sovietinio tipo vargo ir skurdo. Kinija netik išmetė iš savo balno imperialistus rusus, bet dabar jau tampa laisvojo pasaulio sąjungininkė.

Nuo to laiko pradėjo atskirti žmonijos akys į politinę sovietinių rusų apgaudinėjimą. Šiandieną laisvame

pasaulyje nebėra maskvinio tipo komunizmo. To vietoje atsirado pavadinimas "Eurokomunizmas", bet ir tas vardas pradeda išnykti. Niekas nebenori nieko bendro turėti su šiuo vardu-pavadinimu.

Didžiausios Europoje italų bei prancūzų "komunistų" partijos netik viską išmetė, kas buvo sovietiško iš savo programos, bet ir griežtai atsistoję prieš tai, ką daro ir sako maskviniai "komunistai". Tiek italai, tiek prancūzai "komunistai" pasisakė už apsiginklavimą prieš sovietų imperializmą, kad toms šalims neatsitiktų taip, "kaip Jaruzelskio Lenkijai".

Lietuvos "komunistai" irgi nėra kas kita, kaip okupacijos įrankiai. Tai sovietiški kvailingai, kurie nieko kito negali daryti, kaip klausyti okupanto įsakymų. Dėl tos tad priežasties negerai daro tie išeivijos lietuviai, kurie leidžiasi į betkokią polemiką su tais pavergtais mūsų broliais, kurie ir kažni kaip norėdami, negalėtų pasakyti, ką jie galvoja.

Tie broliai lietuviai tegali tik girti okupantą. Tai jie ir daro! Už kiekvieną pilną to žodžio prasme- niekniekį- jie turi dėkoti savo ponui, turi jį "šlovinti" šventėse bei paroduose vos bepanešdami ai- bes medalių- blėkų, blėkučių- skirtų minkštųjų suminkštiniui, nes ko jau ko, bet blėkučių okupantui netrūksta, o sidabrinų vergai nėra verti.

Ar ilgai sovietiniai okupantai taip elgsis, yra sunku pasakyti. Naujasis NATO viršininkas lordas Carrington mano, kad sovietinių rusų imperiją jau yra apėmus puvimas iš vidaus lygiai toks, koks kadaise supūdė Bizantijos imperija: iš vidaus ir netikėtai.

Žinomas kolumnistas Gwynne Dyer, kuris abejoja ar sovietų Rusija iš viso ką bendro turi su socializmu ar kuria kita ideologija, mano, kad ši valstybė neužilgo turi visai išsisemti, nes kitų šalių ir jų turtų ji nebeužgriebia, o iš savo sistemos niekaip nebegali išsiversti, o ką jau bekalbėti apie apsiginklavimą ar bent dalį tokio, kokio dabar siekia galingas laisvasis pasaulis.

Šiuo metu laisvojo pasaulio produktyvumas yra penkis kartus didesnis negu sovietų ir tas skirtumas vis didėja. Tai ir yra pagrindinė priežastis, kodėl dabar sovietų vadai išeina iš lygsvaros ir keikiasi senu rusišku riebumu. Net į Gėnėvą nebegali važiuoti, nes nebesitiki jokiose naujose derybose ką nors apgauti. Teheranas, Jalta, Potsdamas- dabar jiems tik saldūs svajonės. Tikisi kaip nors pakišti pre-

zidentui Reagan'ui koją, kad nija, bet ir mūsų tėvynei. jis nebėbūtų perrinktas naujai kadencijai, kad gal vėl kaip nors sugrįžtų demokratų laikai...

Ir visko gali būti. Tam juk nės rusas ir jo rusiizmas. ir Amerika. Tik gaila būtų Tegu tik iš Lietuvos išnyks- mūsų, jei bent nedidelė dalis ta rusai, o visa kita tada jau nesuprastų, jog ateina lem- bus nebesminis reikalas. tingi laikai netik visai žmo -

S. Š e t k u s

Liepos 21 d. mes, dvi karo aviacijos grandys, patru- liuojame Kybartų-Virbalio rajone. Uždavins- sutikti ir palydėti ligi Kauno oro keliu atgabenamus translatinių la- kūnų palaikus. Nelinksma uždavins. Jeigu ligi šiol skraidydamos jausdavais mažutėlis prieš Visatą, tai šian- dien esi pritrenktas. Ar esi vertas skristi greta Da- riaus palaikų, kaip kadais skraidydavai šalia jo paties? Ar ne vieta tau šiandien žemai, žiūrėti į jį iš apačios, drau- ge su trimis milijonais tautiečių?... Štai išnyra Rytprū- sių toluomoje juodas brūkšnelis- likimo nutrauktą kelio gabalą Tėvynės lakūnams priduria Junkerio lėktuvus, štai dunkso slėnyje senasai Kaunas, pasiruošęs atsidėkoti la- kūnams už jam suteiktą garbę.

J. Pyragius Iš "Jie skrido du"

IŠ LKB KRONIKOS Nr 60

(ANGLIŠKOS LAIDOS)

VILNIUS.

On September 22, 1983, Petras Cizikas was stopped on the street and served with a search warrant. When he inquired about the reason for the search, Investigator Miss Kubiliauskytė replied, "We're looking for reproductions of Rembrandt and other pictures". During the search at Vilnius, Gvazdikų I-oji Nr. 2, the pictures were "sought" in the smallest drawers, in clothing, in the refrigerator and other places such things could not possibly be.

During the search, the following were taken: Andriukaitis' BAUS MĖ BE NUSIKALTIMO / Punishment without Crime/, text of a talk by Cardinal Slipys, photographs of Father Alfonsas Svarinskas and Sigitas Tamkevičius, small medals with the image of Christ, little pictures and prayer texts. During search, an article on the life of Vy- dūnas disappeared.

After the search, a summons was left to come to militia headquarters for interrogation. Since the summons had no seal on it, Cizikas did not go for the interrogation.

On October 7, a summons without a seal was found in the mailbox, to appear for interrogation October 3!

KAUNAS

On July 30, 1983, a search was carried out in the apartment of Miss Stefanija JAŠ MONTAITĖ at Piliakalnio 9-67, for the purpose of finding and seizing stolen articles: a k nife with which crimes were allegedly committed, personal documents and documents relevant to her case. Directing the search was Skaudickas, Assistant Chief of Criminal Investigation for the Internal Affairs Section of the City of Kaunas, Rayon of Pozela.

Taken during the search were: underground publications CHRONICLE No. 58 and AUSRA No. 28, a Continental type writer a notebook with handwritten entries, 18 tapes containing sermons and songs, and books: A. M. Neigel's "Svarbiausias Akimirkasnis" /The Most Serious Moment/, and Vienuolijų Vaidmuo Dorovinio Gyvenimo Ugdyme" /The Role of Religious Communities in the Development of Moral Life/. The search took more or less three hours /There was 2 witnesses. Red./.

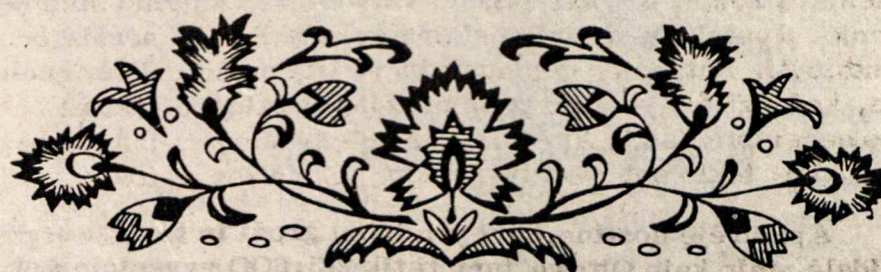
KELME

On May 29, 1983, during religious festival at the parish of Žalpiai in Kelmė Rayon, signatures were being collected on a protest against the sentencing of Father Alfonsas Svarinskas and the arrest of Father Sigitas Tamkevičius. After the principal Mass, chekist Lapinskas, who had been drinking, entered the church, and tried to take the text with its signatures away from Arvydas Juška, but for this he was beaten up by the people.

That same day, the militia and KGB began looking for the perpetrators. For this purpose, the Rayon Prosecutor visited the pastor of the parish Sunday evening, and at the Kelmė bus station, the following were detained: Miss Regina Teresūtė, the Žalpiai parish organist and some young men who had been collecting signatures, Arvydas Juška and Alvydas Vainoras. They were all falsely accused of organizing a street fight. The militia officers pushed the arrested young men around, twisted their arms and derided them. Juška and Vainoras were interrogated and released the next day. Miss Teresūtė was interrogated for 3 days. She was called a drunkard and threatened with confinement to the psychiatric hospital and kept in the same cell for one day with a chain-smoking female criminal. When Miss Teresūtė asked officials not to let the woman smoke so much, the militiamen only jeered.

On March 30, 1983, a search was carried out at the apartment of Miss Teresūtė at Kelmė, Laisvės II. The search was carried out without presentation of a warrant, and in the absence of Miss Teresūtė.

When the chekists were not given the keys, they opened the hall door with their own and gained access to the rooms through windows.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Karalaitis Kazimieras Lenkų Spaudoje

Stepas V A R A N K A

Paskutiniu laiku, Lenkijoje ir išeivijoje lenkų spauda gausiai ir plačiai rašo apie Lietuvos karaliaus Kazimiero lenkiškumą. Sakoma, jis yra gimęs Lenkijoje, Krokuvoje, Vavelio plyje, ten buvo lenkiškai auklėjamas, tai savaime yra lenkas. Stiprus argumentas !?

Australijos lenkų laikraštyje "Tygodnik Polski" š. m. kovo 24 d. buvo paskelbtas Lenkijos vyskupų ganytojiškas laiškas Šv. Kazimiero 500 metų mirties proga, pasirašytas Lenkijos Primo kardinolo Jozef Glemp, data 1984. I. 25 d. Prie straipsnio pridėta vienos Londono bažnyčios nuotrauka, kurioje karalaitis Kazimieras laiko rankose ištįstą vėliavą su Lenkijos ereliu, rodydamas ją švenčiausiai Mergelei, kuri rankose laiko Kūdiki.

.....Šv. Kazimiero kultas, po jo mirties paplito po visą Lenkiją, Lietuvą ir kitus kraštus. Ypač iškilmingai Kazimiero diena būdavo švenčiama Vilniuje... Ganytojiška-me laiške sakoma:

...Šv. Kazimieras yra mūsų užtarėjas pas Dievą. Jis yra lenkų pasididžiavimas, mūsų mokytojas ir auklėtojas....

Laiško turinys: perpintas ir politiniais pareiškimais, liečiančiais praeitį ir šių dienų nesusipratimus.

"W i l e n s k i K a z i u k"

Tokiu pavadinimu Australijos lenkų laikraštis "Tygodnik Polski" š. m. birželio 16 d. paskelbė Josef Lobowski straipsnį aukščiau minėtu pavadinimu. Šio straipsnio autorius gana dažnai spaudoje parašo apie Lietuvą ir lietuvių palyginamas su kitais, su tam tikra simpatija ir praeities romantizmu.

Šv. Kazimiero diena yra švenčiama labai iškilmingai visoje Lenkijoje. Toji diena, tačiau, turi specialią reikšmę istorinėje Lietuvoje, ypač Vilniuje, kur karalaitis gyveno paskutinį laiką ir kur randasi jo relikvijos.

Jaunas karalaitis mirė kaimyniniame Gardine. Šiais metais suėjo 500 metų nuo jo mirties. Kovo 4 d. Romoje popiežius Jonas Paulius II-sis Šv. Petro alkštėje susirinkusiems lenkams pasakė kalbą. Tą dieną buvo atliktos bazilikoje mišios, kurių metu tai progai Šv. Tėvas pasakė pritaikytą pamokslą ir jo pabaigoje, kreipdamasis į lietuvių, prabilo lietuviškai.

Specialioje audienčioje Šv. Tėvas priėmė apie 1000 lietuvių, kurie buvo atvykę į Romą, į Kazimierinės iškilmės.

Gana ilgas ištraukas iš Popiežiaus pamokslų išspausdino Lenkijoje einantis katalikų "Tygodnik Powszechny" kovo 18 dieną. Ten rašoma:

"Susitinkame kovo 4 dieną. Visi žinome, kad tai yra Kazimierų vardo diena.

Šiais metais toji iškilminga ir prasminga diena išpuola 500 m. sukaktį nuo Šv. Kazimiero mirties. Karalaitis yra mūsų šventasis. Tai turi savo iškaltą ir prasmę. Tai rodo, kad mes turėjome bendrą bažnyčią. Žinome gerai, kad dėka Katalikų Bažnyčios mes turėjome ilgus metus bendrą abiejų tautų junginį per Šv. Kazimiero asmenybę.

Turiu jums prisipažinti, - sakė Popiežius Jonas Paulius II, kad esu sujaudintas, tikrai, kad jūs taip pat, kadangi mus jungia bendra ilgų metų istorinė jungtis.

Baigdamas, Popiežius pareiškė: "Norėčiau šį palaiminimą nukreipti į mano tėvynę Lenkiją, tarpininkaujant Čenstakavos Mergelei ir taip pat Aušros Vartų Panelei, šalia kurios randasi švento Karaliaus Kazimiero relikvijos....

Autorius toliau tęsia Popiežiaus žodžius: Visi žinome apie istorinės Lietuvos tragiką likimą. Žinome taip pat ir apie etninės Lietuvos buitį po II-jo Pasaulinio Karo.

Apgaulinga sovietų politika atidavė Vilnių Lietuvai, kad po keliolikos mėnesių užimtą visą Lietuvą.

Konfliktas dėl Vilniaus tarp Lenkijos ir nacionalistinės Lietuvos neturėjo jokios prasmės. Broliškas kraujo praliejimas vokiečių okupacijos baisiais metais išėjo bendram priešiui į naudą.

Gedimino, Jogailaičių, Aušros Vartų Mergelės ir Šv. Kazimiero Vilnius, šiandien yra Lietuvos sostinė, kurioje lietuviai nėra šeimininkai, nevaldo ir nesijaučia savo namuose. Vilniuje bemaž nėra lenkų, žydų, kurie vokiečių buvo išnaikinti. Mažai jame yra ir lietuvių. Istorinis miestas yra planingai kolonizuojamas rusais ir azijatais. Vilniaus veidas keičiasi.

Jau prabėgo virš 40 metų, kai tame gražiame mieste nėra tradicinės "Kaziuko Mugsės". Kas su Šv. Kazimieru buvo surišta, yra naikinama. Šv. Kazimiero bažnyčia paversta ateizmo "šventykla". Lietuvių tauta, kaip latvių ir estų, yra naikinama. Lietuvių tauta skirta sunaikinimui. Toji 500 m. Šv. Kazimiero mirties sukaktis išpuola abiejų tautų sunkiais vergijos metais. Nei vienoje, nei kitoje žmonės negalėjo atitinkamai ir iškilmingai pagerbti karaliaus Kazimierą.

Lenkų Mokytojai Apie Šv. Kazimierą Kanados lenkų mokytojų "Biuletyn", žiemos-pavasario Nr. 72-73 yra parašyti net 2 straipsniai ir 2 eilėraščiai, sukurti Karaliaus garbei. Minimas biuletenis yra leidžiamas

virtą valandą po pietų važiuojame tolyn į šiaurę. Kai jau gerokai sutemo, sustojome pernaktoti.

Sekantį rytą traukėme į kurortinį miestelį Port Macquarie, kur prasideda tropikinė Australija. Važiuojant į šiaurę per kalnus, kelias buvo labai status ir visą laiką vingiuotas. Tai skubėjome, kiek tik buvo galima, kad tik atvažiuotume, kol dar nesutemo. Ketvirtą valandą jau buvome Port Macquarie.

Pabuvoję šiame gražiame miestelyje, kitą dieną per tą patį vingiuotą kelią, per kalnus, važiuojame į Sydney miestą - Sydnėjų. Prieš į jį įvažiuojant, yra labai platus, keletos linijų, greitkelis, taip kaip Amerikos kontinente. Deja, jis nebuvo ilgas ir tai buvo vienintelė vieta, kur už jį reikėjo mokėti /60 c./ . Niekur kitur Australijoje nereikėjo mokėti už kelius.

Pusę keturių jau buvome Sydnėjuje. Iš viso, su mašina buvome apvažiavę Australijoje 4500 km.

Atėjome į naują viešbutį, kurio tarnautoja užkalbino mus su slavišku akcentu. Man kažkaip atrodė, kad ji galėtų būti čekė, bet kai išsikalbėjome - pasisakė esanti lenkė. Kai sužinojo, kad aš lietuvis, - tai ji pasigyrė, kad jos senelis kadaise mokėsi Kaune. Jos dėka gavome patį gražiausią kambarį 12-tame aukšte. Per kambario panoraminis langas matėsi nepaprastai gražus visas Sydnėjaus miesto vaizdas. Ypač vakare, kai temsta ir dangus yra raudonas, o visas miestas apšviestas, galėjai matyti didžiulius miesto pastatus, tiltą ir Operos pastatą ant jūros kranto. Neveltui ant viešbučio sąskaitos buvo parašytas šūkis: "Hotel with one million dollar view."

Sekančią dieną praleidome Sydney mieste ir net galvojome atsikratyti mašinos, nes taip kaip kiekvienam didmiestyje, yra nepatogu turėti automobilį, kadangi sunku rasti kur ją pastatyti. Na, bet pagaliau suradome gale Hyde parko aikštelę, kur visuomet bus pasitaikydavo viena laisva vieta prie parkometro. Bet čia vėl problema - reikia turėti užtenkamai smulkių, kad galėtum palikti mašiną dviem valandom. Ir smulkių turi būti tik po 10 c. Keletą kartų pasitaikė prašyti praeivių, kad iškeistų dolerį. Kurie neturėjo užtektinai smulkių tai davė 10 c. ar 20 centų ir sakė - laikykis juos.

Vakare, prieš grįžtant į viešbutį, paskambinau "Mūsų Pastogės" redaktoriui Vincui Kazokui, pasisūlydamas aplankyti redakciją. Sutarėm, kad sekančią dieną nuvažiuosim pas jį į Sydney priemiestį. Lengvai suradome jo namą, kuris buvo baltos spalvos ir lietuviško stiliaus. Ant jo durų didelėmis juodomis raidėmis, skersai buvo užrašyta "Kazokynė". Susipažinome su šio namo malonių šeimininku Vincu Kazoku. Aplankėme redakcijos kambarį, apsuptą knygomis ir įvairiais laikraščiais. Tai čia gimsta Australijos lietuvių "Mūsų Pastogė". Po malonaus pasikalbėjimo, kartu su redaktorium važiuojame į čia pat esantį Lietuvių Klubą. Vienoje gatvės pusėje stovėjo nedidelis Lenkų Klubas, o kitoje pusėje, beveik dvigubai didesnis, didžiulis, dviejų aukštų, labai modernus Lietuvių Klubas. Jo pirmame aukšte buvo baras su gražia sale, kurioje galima lošti taip, kaip Las Vegas casino. Čia yra visokio lošimo mašinos. Toliau randasi valgykla su virtuve ir didžiule, liuksusinė, parketo grindimis salė su scena. Už salės atsidaro siena, už kurios randasi didžiulis baras, aptarnaujamas mažiausiai 3 barmanų. Antrame aukšte yra įvairūs kambariai, kurių tarpe Bendruomenės sa-

mas Toronte. Pirmame straipsnyje, pavadintame "Šv. Kazimierz /1458 1484/", rašoma:

Vasarą berniukas su savo auklėtinu dažniausiai būdavo vienuolyne Tynce ar Niepolonicose. Ten jaunas Kazimieras mokėsi prakalbų lotynų ir lenkų kalbomis....

.....Su tėvu Lenkijos karaliumi, daug važinėjo. Buvo net nuvykę į suvažiavimą su kryžiuočiais į Vilnių, vėliau į Čenstakavą....

.....Po jauno karaliaus Kazimiero mirties paskelbta daugybė įvykusių stebuklų prie jo karsto. Kanonizacijos byla truko nuo 1521-1602 m. Bulė paskelbta 1604 m.

Vieną eilėraščių sukūrė Zofija Bohdanowiczowa, pavadintą "Wilno". Štai keletą tipiškų lenkiškų to eilėraščių išsireiškimų:

..... Prie Neries, kur iš vaiko išaugo jaunikaitis - maršalas Jozef Pilsudski. ...Kiekvienas lenkas myli Vilnių ir visada atsimena, kad ten kiekvienas žemės pėda mūsų ir šventa....

.....Ten Aušros Vartų Mergelė, kuri prašoma, laisvę mums atneš ir iš svetimų kraštų jos vaikai sugrįš....

Kitas eilėraščių "Svienty Kazimier-Krolewicz", pasirašytas E. Klidzia. Šis eilėraščių yra be politinių prieskonių. Skirtas Šv. Karaliaus garbei, jo skalsčiam gyvenimui ir pamaldumui.

Antras straipsnis "Krolewicz Kazimierz", parašytas Janinos Tokarskos, skamba: Po pamokų 4 berniukai apsupo kanauninką Joną Długoszą, kuris su pasididžiavimu apžvelgė savo mokinius, ypač Kazimierą. Karaliaus vaikų mokytojas buvo griežtas auklėtojas, kartais net panaudodavo ir "rykšteles" vaikų pokštams apraminti....

Jaunas karalaitis buvo 9 metų amžiaus, kai tapo Długoszo mokiniu. Straipsnio autorė rašo, kad karalaitis turėjo tamsius plaukus, juodas akis, nuolat žiūrinčias su dideliu susikaupimu į kalbėtoją. Mokytojas Długosz savo mokiniams dažnai sakydavo: "Kas nori ateity valdyti kitus, turi pirma išmokyti pats klausyti".

Jaunas karalaitis neturėjo noro būti valdovu, tačiau tėvui mieliai padėdavo jo pareigose....

Deja, likimo taip buvo lemta. Jo sveikatos stovis pakirto jį jaunystėje. Po mirties jo šventumo kultas išplito ne tik Lenkijoje, bet ir kituose kraštuose... /b.d. /

KELIONĖ PO AUSTRALIJA

2. Liudas Stankevičius /pabaiga/

Septintą valandą vakaro pasiekėme Melbourn'o miestą, kuriame apsisostojome pernaktoti. O sekantį rytą susitarėm susitikti su vieno mūsų pažįstamo broliu Lietuvių Namuose, kurie randasi pačiame mieste. Tai yra didelis, dviejų aukštų pastatas, su sale ir scena, valgykla, baru, biblioteka, bendruomenės kambariu, moterų organizacijų kambariu, jaunimo kambariu ir kino sale. Pastarąją dabar išnuomoja kiniečiams. Virtuvėje darbuos moterys: skuto bulves ir ruošė pietus, kadangi čia įprasta po lietuviškųjų pamaldų eiti valgyti į Lietuvių Namų valgyklą. Pavažiavus kiek toliau nuo Lietuvių Namų, yra bažnyčia. Joje 12 val. laikomos lietuvių mišios. Prieš tai 11 val., sekmadieniais yra girdima lietuviška radijo valandėlė.

Susitikę su mūsų pažįstamo broliu, važiuojame į bažnyčią. Ant šventoriaus prie mūsų priėjo keletas asmenų ir Australijos lietuvių solistė B. Tamošūnienė su savo vyru. Visi jie norėjo su mumis pasikalbėti ir siūlė pas juos nakvoti. Kadangi ten visi vienas kitą pažįsta, tai nesunku pastebėti, kai atvažiuoja koks svečias.

Po mišių mūsų naujas pažįstamas vežė mus į Lietuvių Namų valgyklą pietums, kur buvo patiekiamas kugelis ir balandėliai. Pietų kainą čia yra \$3.50. Teko irgi įsitikinti, kad Australijos lietuviai yra labai vaišingi ir draugiški.

Po pietų mūsų pažįstamas vežė mus apžiūrėti miesto. Po to jis norėjo, kad mes nors trumpai susipažintume su jo šeima ir pamatykime, kaip jis gyvena. Kadangi mums buvo ne iš kelio, tai ir praleidome malonų laiką jo šeimoje. Apie 4 val. išvykome į Australijos sostinę Canberra. Kai pasidarė tamsu, tai sustojome pernaktoti mažame miestelyje Barnsdale.

Sekantį rytą, anksti atsikėlę važiuojame vingiuotu keliu tolyn. Ant kelio pasitaikydavo vienas kitas sunkvežimis ir būtų sunku juos lenkti siaurame, vingiuotame kelyje. Čia sunkvežimių šoferiai labai mandagūs ir kai lengva mašina važiuoja paskui juos, tai jie, matydami, kad kelias laisvas, uždega užpakalyje lemputę: reiškia, gali jį lenkti. Taip bevažiuojant vėl pamatome geltoną lentą su nupiešta kengūra, ir vėl mes dairomės į šonus. Tik staiga prie kelio pamatom gulinčią, mašinos užmuštą kengūrą. Sustojome šone kelio jos pasžiūrėti. Paskui, dar kiek pavažiavus, žmona sako, žiūrėk į dešinę miško pusę - prie kelio stovi 8 išsiriškusios pilkos kengūros! Apsidžiaugėme jas pamatę, nes tikrai būtų nepatogu, tiek Australijos apvažiavus nematyti kengūrų... Sustabdžiau mašiną ir pavažiavau atbulas, kad geriau jas apžiūrėčiau, bet kol pavažiavau, -jos staiga buvo išnykusios....

Važiuojant toliau, mašinoje pradėjo pūsti šaltas oras tiesiai į kofas. Kažkas sugedo šildymo ar šaldymo sistemoje. Sustojome artimiausiame garaže, bet jie negalėjo sutaisyti. Nutarėme geriausiai apkeisti mašiną Canberroje, kadangi ten yra Hertz kompanijos įstaiga, o sostinė buvo nepertoliausia. Atvykus, per keletą minučių jau gavome kitą, tokio pat modelio mašiną, tik žalios spalvos.

Apžiūrėję sostinę, kuri yra labai graži ir taipogi nedidelė, taip kaip Ottawa, turinti tik 215.600 gyventojų, ket- 1984. VIII. 23

AUSTRALIJO SU SAVO PRIEUGLIU

lė, biblioteka, bankelis ir t.t. Klube atsigaivinę australišku vynu ir padėkoję V. Kazokui už nuoširdumą, atsisveikinę važiuojame atgal į viešbutį.

Vakare žmona susisiekė su savo drauge, su kuria mokėsi po karo Vokietijoje ir nuo to laiko nebuvo jos mačiusi tik žinojo, kad ji gyvena Australijoje. Tai buvo solisto Kipro Petrausko dukra Guoda. Ji atvažiavo į mūsų viešbutį su dovanomis, na, ir čia prasidėjo malonios kalbos be galo. O paskui p. Guoda pasisūlė mus nuvežti į garsųjį "The Fisherman's Lodge" restoraną prie pat jūros, kur norėjo, kad mes būtina paragautume Tasmanijos skalopų ir australų žuvies patiekalų.

Pervąžlavę turuolių kvartalus į kitą miesto pusę, atsisradome 100 metų senumo pastate ir, užlipę į jo III-čią aukštą, grojant muzikai, atsistodome prie staliuko. Pas - ku! atsirado solistė, kuri grojo pianinu ir kartu dainavo. Kartas nuo karto ėjome pašokti, o kadangi šokiams vieta buvo visai arti pianino, tai solistei uždainavus vieną dainą prancūziškai, aš ją pagyriau, kad gerai prancūziškai dainuoja. Nuo to laiko ji dar daugiau prancūziškų dainų padainavo.

Išbuvę restorane iki vėlaus vakaro, kadangi kalboms nebuvo galo, grįžome atgal į viešbutį.

Sekančią dieną važiuojant į miestą, užsistačiau lietuvišką radijo valandėlę. Pasirodo Australijoje visuose didmiestyse, kur tik lietuviai gyvena, yra radijo valandėlės, kurias išlaiko Australijos valdžia. Taip, beklausydami lietuviškas žinias, nuvažiuojame apžiūrėti garsųjį Sydnėjaus Operos pastatą ant jūros kranto. Pastatas tikrai labai įspūdingas. Po to dar užėjome į kelias krautuves. Staiga žiūrime - 12 val. pietų metu jas visas uždaro! Pasirodo, šeštadieniais Australijoje tuo laiku yra uždaromos visos krautuvės. Bematom pradeda tuštėti visas miestas. Ėjome pasivaikščioti, nes vakare jau turėjome skristi atgal į namų pusę. Visgi gerai, kad turėjome mašiną, su kuria galėjome nuvažiuoti į aerodromą ir ją ten palikti.

Aštuntą valandą vakaro išskridome iš Sydnėjaus. Lėktuvas buvo pilnas, ir nebuvo progos išsitiesti, reikėjo miegoti sėdint savo vietoje. 5 val. 17 min. Sydnėjaus laiku nutūpėme Honolulu saloje. Havajaus laiku tai buvo 9 val. 17 min. ryto.

Išlipome valandai iš lėktuvo, ir kai laikas atėjo, su - lipome į mūsų gigantą - ant jo uodegos buvo nupiešta kengūra.

Dėl dienų ir laiko zonos pasikeitimo, mes tą patį šeštadienį ir tuo pačiu laiku atsiradome San Francisco mieste. Čia pernaktavę, sekančią dieną išskridome atgal į Montrealį.

STASYS YLA

M. K. ČIURLIONIS
KŪRĖJAS IR ŽMOGUS

M. K. ČIURLIONIS KŪRĖJAS IR ŽMOGUS. Stasys Yla. 468 psl. Kaina \$15, - Išleido Amerikos Lietuvių Bibliotekos Leidykla, Chicago, Illinois, 1984. Aplankas ir meninė priežiūra - Petras Aleksa.

Ši labai įdomiai iliustruota ir parašyta knyga apie išskirtiną dailininką-muziką M. K. Čiurlionį, yra paskutiniuoji staiga mirusio autoriaus Stasio Ylos. Jam rūpėjo perduoti ateinančioms kartoms "kūrėjo dvasią, rodant nepaprastą jo meninę jėgą ir su tuo susijusį žmogiškumą, būdingą daugeliui kūrėjų", kaip pabrėžia Petras Aleksa Leidėjų Žodyje.

Turinyje - "Muzika-Pirmoji Jo Kalba", "Tapyba-Pirmoji Jo Meilė", "Sava Kultūra-Jo Rūpestis", "Jūratė-Jo Nebaigtoji Opera", "Laikas Finalinėse Jo Rungtynėse", "Norėčiau, kad Mane Suprastų", "Pakeliui į Pasaulinį Dėmesį "Kūrėjo Visumos Beieškant". Pastabos, bibliografija ir kt.

O O O O O O

ATEITIES VIZIJOS

O O O O O O

3.

Pr. Enskaitis
/ t e s i n y s /

Linai atsisėdė į patogią kėdę, pasidėjo gautą dėutę - knygą prieš save ant staliuko, išdėjo į ausį spurgą ir paspaudė mygtuką. Ausyse prabūo labai maionus moteriškas balsas. Pirmiausia pasakė, kad ši knyga yra labai sena, išleista tuoj po Pirmojo Atomino Karo, nuo kurio praėjo beveik trys tūkstančiai metų. Ir atrodo, kad šis pasakojimas yra tikras. Šiandien mums atrodo tai ne įtikėtina, bet tuo metu taip buvo. Tuosyk žmogus, vos buvo pradėjęs įžengti į tauresnio žmogaus laisvę. Tuosyk blogis žmogų buvo pavergęs.

Įž. kpt. Petras Lukas su keliais specialistais inžinieriais, braižytojais ir kitais žinovais buvo atskridę į Andriejaus salą. JAV karinė vadovybė numatė šioje saloje įrengti specialią ligoninę-remontuoti laivams, lėktuvams, na, ir kareiviams, nes šioje zonoje netrukus galėjo prasidėti karo veiksmai. Įž. kpt. P. Lukas buvo skiriamas šios įgulos komendantu.

Namelis pirmiesiems pionieriams apsistoti jau buvo pastatytas. Ši grupė turėjo ištirti vietos sąlygas, sudaryti projektus ir planus būsimai įgulai. O vėliau, planus patvirtinus aukštesniai karo vadovybei, turėjo atvykti darbo kuopos juos įvykdyti. Iš anksto net buvo apsidintas nemažas daržas, kad vėliau atvykusieji jau turėtų šviežių daržovių.

Užvirė intensyvus darbas: matininkai matavo, geologai kasinėjo žemės grąntą, tarškėjo mašinėlės, kompiuteriai ir braižykiai. Praėjus porai savaitių, viskas buvo išmatuota, suprojektuota ir nubraižyta.

Atlikę savo darbus, specialistai susidėjo savo projektus bei braižinius ir išskrido. Liko tik vienas Petras Lukas. Jam buvo duota pora savaitių atostogų, kol atvažiuos naujos darbo jėgos ir prasidės nauji darbai.

- Tai mums gerai pasisekė! Tie bailiai sukrovė visus pinigus - bus apie pora milijonų - net ir mašius su pinigais nunešė į mūsų automašinėlę, - džiaugėsi bankų plėšikų gaujos vadas Artūras, paprastai vadinamas Tūru.

- Gražiai atlikome, - kalbėjo kitas gaujos narys Tomas, - bet dabar svarbiausia išvengti policijos, na tuo pačiu ir kartuviai...

- Geriausia būtų keliems metams dingti iš šio krašto, - siūlė trečiasis gaujos narys.

- Tai aš jau numačiau, - atsakė Tūras, - jau susitariau su laivo kapitonu, kuris mus slapta nuveš į vieną negyvenamą salą. Žinoma, reikės iš anksto prisikrauti ir maisto, ir gėrimų ir visų reikmenų. Na, kad gyvenimas tenai nebūtų nuobodus, pasirūpinkite mergytėmis patys.

Sutartu laiku vėly vakarą atėjo į uostą du sėbrai su merginomis. Trūko tik Tomo.

- Palauksiu dar pusvalandį ir jei Tomo nebus - plauksime be jo, - pasakė laivo kapitonas.

Bet taip ilgai laukti nereikėjo: už dešimties minučių keikdamasis atėjo Tomas:

- Ta praeikta Gerda nesilaikė žodžio: - neatvyko, tai ir pavėlavau.

4 psl.

PRATARMĖ

Čiurlionis gyveno neilgai - vos 35 metus ir vystė savo kūrybines galias trijose plotmėse: muzijoje, dailėje, literatūroje. Muzikos mokėsi keliolika metų, o tapyboje, mažai tesimokęs, dirbo tik šešetą. Literatūros nesimokė jokio mokykloje... Pasaulyje tačiau garsėja kaip dailininkas, prisimenant, kad būves ir muzikas. Literatūrinis talentas dangeliui beveik nežinomas, o jis, nors negausus, taip pat spalvingas.

Spalvingas ir raiškus jo paties paveikslas. "Atsimenu, - rašo dail. M. Dobužinskis, - jo nepaprastas mėlynas tragiškas akis su įtemptu žvilgsniu... gerą ir nedrąsą šypseną" (MKČ 1938, 95). "Atsimenu jo skambų juoką - ilgą, tęsiamą, - rašo sesuo Jadvyga, - tačiau atsimenu jį ir tylų, susimąsčiusį, sėdintį darželio altanoje ar vaikščiojantį darželio taku... Tik niekad nematėme jo užsirus-tinusio ant savųjų" (Atsm. 16).

Jis "turėjo lygų, švelnų ir gana stiprų balsą... Kalba jo buvo paprasta, bet raiški ir vaizdinga... Kalbėjo greitai. Buvo gyvas, atviras, nuoširdus, ir mėgo dalintis įspūdžiais... Būdavo kinklus, bendraudamas su žmonėmis, ir nenorėdavo išsiskirti iš kitų" (tp 15). O išsiskyrė savo asmenybe, išsilavinimu, kūrybinio intensyvumo ir origi-nalumu. Išsiskyrė giliu žvilgsniu į gamtą, žmogų ir visą visatą.

Kūrybinis išsiskyrimas - po jo mirties - sukėlė patetiškų bangų, ir pasidėjo "kūryba" apie patį Čiurlionį - iškilni tonai, ankštom frazėm, įvairiom prielaidom. Realus Čiurlionis, kai sklaidai jo raiškus ir artimųjų atsiminimus atrodo paprastesnis. Tame paprastume stebina asmenybės integralumas, kūrybinis veržlumas, herojiška grūmtis su gyvenimo klūtimis ir optimistinis lyrinis nusiteikimas.

Kaip jis išango - kokiojo prigimties dirvoj, kokių įtakų veikiamas ir kokių sukėlė atgarsių ligi mūsų dienų, yra šios apybraižos tikslas. Ruošta ji taip, kad suprastų kiekvienas, o svarbiausia, kad pasjustų kūrėją ir žmogų.

Lietuviškos gamtos motyvų Čiurlionio paveiksluose - nesuskaitoma įvairybė. Tuose po visą jo tapybos Oavre išbarstytuose motyvuose, jo peizažų danguje, debesyse ir šviesoje, kilnioje bei santūrioje chromatinėje varų gamtoje, pažįsti Lietuvos gamtą, - bet neįsprastą į siaurus topografinius rėmus, o atvertą begalybėn, nuskriestą visatos mastu, peršviestą kitų pasaulių ir nudvelktą amžinybės kvėpavimu.

M. Vorobjovas daro išvadą, jog "tikrai tautiniam menininkui nėra būtina siaurai tautiškai tematika... Ar jis (Čiurlionis) vaizduoja fantastiškas oazes, ar savo gimtuo-

Kapitonas užlipo ant tiltelio prie vairo. Šalimais sėdėjo mergina, kuri buvo navigatorė ir kartu kapitono pavaduotoja.

- Tai, Kriste, išplauksime. Ši kelionė yra slapta, bet gerai apmokėta. Niekam apie tai nesakyk. Nežinok nei kur plaukiame, nei kas plaukia. Šimtinę ir tau primiesiu, jei mokėsi tylėti.

- Ne mano reikalas, kur ponas kapitonas plaukia ir ką jis veža. Mano reikalas tik sekti kelią ir kartais jus pavaduoti. O už pažadėtą šimtinę labai ačiū.

Po keleto dienų kelionės, pasirodė salos krantai. Kapitonas išmetė inkarą. Trys vyrai ir dvi merginos nusisyrė į krantą.

- Mudu su Kriste nakvosiva laive, o važmą iškrausime rytoj, - pasakė kapitonas.

Po keleto minučių du vyrai laiveliais grįžo atgal.

- Ponas kapitone, mes nutarėme truputį užkasti ir išgerti. Pasiimsime porą dežių gėrimo ir maisto. Kviečiame ir judu prisidėti prie mūsų- atšvėsime laimingą atvykimą!

Kapitonas, kaip ir kiekvienas jūrininkas, mėgo išgerti, tad daug ir nespriešino.

- Tai ką, Kriste, einame pas tuos vyrus, pabuvosime ir grįšime atgal į laivą.

Netrukus geriančių vyrų ir merginų balsai skambėjo linksmai ir garsiai. Kristina pasijuto nejaukiai. Ji ir sakė:

- Pone kapitone, paskolinkite žiūronus - eisiu į salą pasidairyti.

- Gerai Kriste, tik tu būk atsargi- gal yra kokių plėšrių žvėrių. Pasiimk ir ginklą.

Mergina paėmusi žiūronus ir ginklą, dingo tarp medžių.

Sala buvo tikrai graži. Saulė jau leidosi į jūrą ir viską dažė rausva spalva. Paukščių nesimatė, matomai jie jau snaudė medžiuose. Tik keli maži gyvūliukai prabėgo. Pasivaikščiojusi gerą valandą, pasigėrėjusi gražia gamta, Kristina nutarė grįžti prie pasiliksiančių. Gal pasiseks kapitoną prikalbinti grįžti į laivą, nes jautė nuovargį. Iš tolo girdėjosi garsūs ir linksmi vyrų ir merginų balsai- matomai, jau buvo gerokai išgėrę.

Mergina tyliai priėjo prie besilinksminančio būrio, praskleidė krūmo šakas ir pamatė besiglamonėjančias dvi poras. Kiek toliau prie krūmo sėdėjo kapitonas ir Tomas ir kažką tyliai tarėsi. Kristina prisilinko arčiau ir išgirdo:

- Duodu penkiasdešim tūkstančių už Kristiną- palikite ją man.

Kapitonas kažką galvojo ir po valandėlės tarė:

- Šimtas tūkstančių.

- Gerai, ką daryti. Ta blaurybė Gerda mane apgavo. Ir išsitraukęs iš kišenės storą piniginę, atskaitė šimtą tūkstančių.

- O rytoj, kai jau bus iškrauta važma, aš Kristiną nuviliosiu į salos gilumą, o tu tuo tarpu išplauksi.

- Gerai, - atsakė kapitonas ir paspaudė Tomui ranką. O šianakt aš miegosiu čia- tingisi keltis ir eiti.

Kristina sustingo. Pirmą mintis buvo paleisti kapitonui kulipką į kaklą.

sus miškus bei dirvas - jis lygia dalimi palieka ištikimas savo tautinei dvasiai".

Tai pastebėjo kiek anksčiau Sergiejus Makovskis, Apollono redaktorius. "Čiurlionio kūryba, be abejo, tau-tiška, nepaisant manierų subjektyvumo ir temų atitrauktu-mo. Jis ne tik amžiaus sūnus, bet ir savo tautos dainius. Ir galbūt dėl to taip juntama legenda jo paveiksluose, ir ly-rizmas susigyvena čia su kažkokiu epiškumo atspalviu. Apreikšdamas save, savo irracionalų pasaulio suvokimą... Čiurlionis netyčiom kalba ir apie savo tėvynę, apie lietu-viško primityvizmo poeziją" (vert. Ž 1926, N 10, 162). Ir M. Dobužinskis neabejoja, kad "Čiurlionio menas kupinas lietuvių tautinių motyvų, bet jo mistika, visa tai, kas sle-piasi už jo muzikinių programų, jo sugebėjimas pažvelgti į pasaulio beribes, amžių gelmes - darė iš jo menininką labai platų ir gilų; jis nužengė toliau už siaurą tautinę ri-bą" (o. c. 94).

Aplinkos ir laiko įtakas išskiria Vladimiras de Castro "Čiurlionio kūrybos giliausios šakys, - pasak jo, - giūdi Lietuvos gamtoje ir lietuvių sielos švelnume, religiniame Lietuvos kultūros išgyvenime. Ramybė, susikaupimas ir jaukumo atmosfera yra Čiurlionio kūrybos lietuviškoji nuotaika. Bet sykiu Čiurlionio kūryba suaugusi su Euro-pos kultūros laikotarpiu XX amžiaus pradžioje, kuriam bū-dingas simbolizmas, filosofinis eklektizmas ir neomisti-cizmas, kuris vadinamas "sidabrinio laikotarpio". Poe-zijoje būdingiausias šio laikotarpio atstovas rusų litera-tūros rėmuose buvo lietuvis Jurgis Baltrušaitis. Anuomet dar nebuvo baugaus žvilgsnio į ateitį ir pesimistinių prognozų, bet viešpatavo tikėjimas ir įsitikinimas, kad galima per mąstymą atidengti pasaulio paslaptis. Tam laikotar-piui būdinga pasaulio pradų diskusija, pasaulio paslapčių regėjimas ir minties vaizdavimas simboliais... Čiurlionis buvo vienas iš būdingiausių ir didžiausių šitos epochos kūrėjų, kurį drąsiai galima statyti šalia didžiausių meno genijų, kaip Tizianas ar Rembrantas, reprezentavusių renesanso ir barokinio natūralizmo epochas".

"Čiurlionio gyvenimas vertas gero romano - psicholo-ginio, panašaus į Van Gogho dramą. Sunku išvengti šio palyginimo. Čiurlionis, kaip ir Vincetas, pradeda reikš-tis ne dailininku... Su atkaklia kaimiečio ištverme jis mokosi tapyti, beveik niekieno nepadedamas. Jo įsisėmė-tini paveikslai, kaip ir Van Gogho, atsiranda vos keleto metų bėgyje. Jis ir palūžta, įveiktas savo genijaus aukšto - stipraus intensyvumo...

Yra kažkas būdinga gyvenime, kaip šis... Abu - Van Goghas ir Čiurlionis buvo reformatoriai - pranašai: sten-gėsi priešintis mechanizuoto ir komplikoto pasaulio spaudimui, bandė kovoti už giliau suvoktą herojinį gyvenimą, mėgino atskleisti tikrąją gyvenimo ir visatos pras-mę...

Čiurlionio gyvenimo fonas, betgi buvo skirtingas ne tik nuo Van Gogho, bet ir nuo bet kurio Vakarų europiečių dailininko. George M. A. Hanfmann Art Bulletin, 1939, June

- Tas niekšas tik to ir vertas! - pagalvojo. Bet greitai grįžo protas: - Kas iš to, tie banditai vistiek manęs neiš-leis. Paėjusi kiek toliau ėmė šalta galvoti:

- O gal man vienai pabėgti su laivu? Nekartą man teko šį laivą vairuoti ir audrose. O kapitonas sakė čia miegos - tai turiu užtenkamai laiko...

Mergina pakilo ir nuėjo prie laivo. Lėbautojų balsai dar girdėjosi, bet jau lėčiau. Matomai, kai kurie jau už-migo.

Netrukus laivas laisvas jau plūduriavo jūros bangose. Ką laiką dar neįjungė motoro - leido laivui paplaukti toliau nuo kranto.

- Geriau atsitolinti nuo kranto, motoro užimas dar gali pažadinti vyrus. Nors jie manęs jau nepasieks, bet kam užkabinti gulinčią bėdą...

Kada ir salos krantai dingo horizonte, Kristina įjungė motorą.

- Bet kur man plaukti? - staiga dingtelėjo merginai mintis, - namuose, tikriausia, nepasirodant kapitonui, patekčiau į policijos rankas. O jie jau moks išnarplioti su-sirzalgčiusius siūlus. Gal ir man pasukti į kokią negyvena-mą salelę, kaip tie banditai? Laive esančių gėrybių užteks ilgam...

Ji žvilgtelėjo į jūrlapį - priešais gulėjo Andriejaus sala, gal už kokių tūkstančių kilometrų. Jūrų enciklopedi-ja rašė, kad ši sala yra maža, negyvenama, apaugusi gra-žiais augalais. Puikus klimatas ir švarus oras.

Kristina nustatė kompasą ir pasuko vairą ta kryptimi. Dabar laivas galėjo plaukti beveik automatiškai - klūčių kelyje, atrodo, nebus, o prietaisai neleis laivui iškrypti iš nustatyto kurso. Buvo ramu, audros nebus- taip sakė ir barometras. Dar kartą pažvelgusi į visus instrumentus ir radusi viską tvarkoje, nuėjo į virtuvėlę, pasitaisė pus-ryčius ir pavalgė, nes jau kilo saulutė, o ji nuo vakar ple-tų dar buvo nevalgusi - prie vagių kompanijos visai nebu-vo prisidėjusi.

- O kaip gerai būtų numigti valandėlę, - mąstė mergi-na, - bet ne, koks iš manęs kapitonas, jei apleisiu vairą! Ir ji greit pašokusi, užbėgo ant tiltelio. Pažvelgė pro žiū-ronus: prieš akis visai netoli matėsi sala. - Kaip greit, juk Andriejaus sala dar negali būti? - mąstė ji.

Dar kartą pažvelgė pro žiūronus: jau aiškiai matėsi salos pakrantės. Ji sustabdė laivo greitį, bet pakrantės ir labai uolėtos buvo jau čia pat ir laivas trenkė į vieną iš jų. Mergina nuleido laivelį ir skubomis ėmė irtis į krantą, nes skęstantis laivas sukels bangas ir jai bus sunku pa-siekti krantą.

Krante stovėjo vyras ir jai mojavė:

- Tai tavo būsimasis vyras, - tarė kažkoks balsas ir ji praplėšė akis. Ji sėdėjo pašlijusi virtuvėlėje, kėdėje.

Jūra buvo rami ir laivas plaukė tvarkingai. / b. d., NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Fragmentas iš vitražo Kryžkalnio paminkle. KAZYS MORKŪNAS

VITRAŽISTŲ SIMPOZIUMAS

Vilniuje vyko vitražų simpoziumas. Lietuvos vitražai yra pasižymėję savo meistriškumu ir originalumu. Čia atvyksta menininkai iš kitų kraštų pasitobulinti vitražų kūryboje ir technikoje. Šiemet buvo suruošta ir Konferencija, pavadinta "Vitražas 84", į kurią suvažiavo Sov. Sąjungos ir jos satelitų vitražistai. Svarstyta architektūros plastiškumo problemos.

ELEMENTORIŲ PARODA

Vilniaus Knygų Rūmuose buvo surošta lietuviškųjų elementorių paroda /pasirodžiusių nuo 1547-1983 m./.

NEITIKĖTINA - BET TEISYBĖ

Kauno 26-tosios Vidurinės Mokyklos direktorius Jančiauskas buvo pakviestas piršliu į vienas vestuves. Jau nieji norėjo būti sutuoktiniais. Tarp kitų svečių dalyvavo apeigose ir piršlys. Už šį "nusikaltimą" jis buvo pašalintas iš direktoriaus vietos. Į darbo knygutę jam įrašyta: "Atleistas iš darbo už nemoralų elgesį". Liudija KLB Kronikoje nr. 62. Tai tau ir "sovietiską kultūrą", kuria skundikai, gal net ir lietuviai patys, gėdingai pradeda persimoti...

PASIŽYMI VILNIAUS GYDYTOJAI LIETUVIAI

Vilniaus lietuviai gydytojai išgijo gerą reputaciją įvairiose specialybose. Čia vyksta dažnos medicinos mokslo konferencijos, į kurias suvažiuoja specialistai iš visos Sovietų Sąjungos. Birželio pradžioje vyko chemoterapinio vėžio ligos gydymo specialistų suvažiavimas.

Žinoma, puikų, gal dar geresnių specialistų būtų R. Vokietijoje, kuri nuo seno garsėjo chemijos ir medicinos mokslais. Bet - "mažoji Amerika" - Lietuva labai paranki "didiesiems broliams"...

KA SURADO BIRUTĖS KALNE

Atlikus tyrinėjimo darbus Birutės Kalne ir jo aplinkoje Palangoje, okupuotos Lietuvos archeologai patvirtino, kad žmonės čia gyveno beveik prieš 2.000 metų. Kalnas esąs kopa, iškilusi daugiau kaip 20 metrų nuo jūros lygio. Čia rasta keramikos liekanų, kuri priskiriama pirmiesiems amžiams po Kr. Pietinėje pilakalnio papėdėje buvo nedidelis kaimelis. Žmonės tada ten gyveno namuose, kurių sienas laikė smėliniai kasti stulpai. Rastos ir moliniai tinkuotos sienų liekanos. Patvirtinama, kad 14-15 a. Birutės Kalnas buvo pilakalnis, su alka.

GERIAUSI RAITELIAI

Žagarėje buvo surengtas geriausių Lietuvos jokių konkursas. Geriausi raiteliai buvo: P. Milkintas, Z. Niprikas, R. Milkintas, F. Žičkus. Veteranų klasėje pirmą vietą laimėjo pasižymėjęs treneris, Vilniaus Valstybinio Žirgyno atstovas V. Civenkas.

ŽEMAITĖS PREMIA - EUGENIJUI IGNATAVIČIUI

Devynioliktoji Žemaitės literatūrinė premija paskirta Eugenijui Ignatavičiui už pernai išleistą jo apsakymų rinkinį "Ir Namų Amžinoji šviesa".

Rašytojos Žemaitės literatūrinę premiją iškūrė ir įteikė Kelmės rajono kolūkis rašytojos gimtadienio išvakarėse už geriausią prozos kūrinių kaimo tema. Į premijos įteikimą literatūrinį vakarą Uršėnuose buvo atvykę rašytojai. Ta proga jie aplankė Žemaitės sodų vietą, kur ji gyveno ir pradėjo kurti, pabendravo su žemdirbiais.

Žemaitės premiją yra laimėję Juozas Baltušis, A. Počius, V. Rimkevičius, R. Kašauskas, V. Bubnys, J. Apulis.

M. Sluckis, R. Granauskas, A. Zurba, R. Šavelis, B. Vilimaitė, K. Saja, A. Miškinis, A. Sprindys, B. Radzevičius, V. Dautartas, E. Mikulėnaitė, A. Markevičius.

POPILIARIAUSIA 1983 M. KNYGA

Rašytojo Vytauto Sirijos Giros romanas "Kanarėlės" atskleidžia, kaip rašoma, inteligentijos dvasinį gyvenimą, kelia moralines, psichologines problemas. Ši knyga paskelbta populiariausia 1983 m.

Anksčiau populiariausiomis knygomis buvo išrinktos - J. Baltušio romanas "Sakmė apie Juzę", Justino Marcinkevičiaus "Dienoraštis be datų", J. Avyžiaus "Degimai". Specialus prizas V. Sirijos Girai buvo įteiktas jo vakare, surengtame Kaune, Menininkų Namuose.

DRAUGOVININKAI RŪPINASI NETEISĖTIS VEIKSMAS

Joniškio Bariūnų kolūkio vadinaama liaudies draugovė bando užkirsti kelią viešosios tvarkos ir darbo drausmės pažeidėjams, stiprina kovą su grobstymais, girtavimu.

Aprašoma, kaip R. Kakčiukas tingėjo dirbti ir vieną naktį iš Pašūpių ūkio mėgino pavogeti bekoną. Čia jį nusikaltimo vietoje sugavo draugovinė. Jie taip pat užsuka ir į dirbtuves, tikrina, kaip sutvarkytos išgarų išvežamos mašinos ir ar laiku sugrįžta.

KAS YRA TAUTA?

Jos sąvokoje yra glaudžiai susiję šie pagrindiniai dalykai: gimtoji žemė, iš senovės įgyventa, bendroji gyventojų kilmė, jų bendroji praeitis ir jų bendroji kalba, iš tėvų ir protėvių paveldėta. Tai objektyvus tautos pažymiai.

/A. S. metona, "Pasakyta, Parašyta"/

PAGARSEJO PASAKOMIS

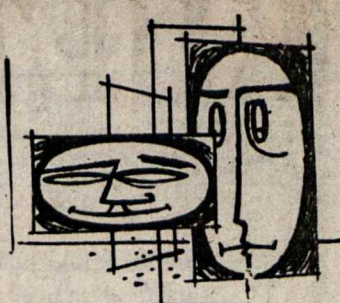
Vargšas berniukas Hans Christian Andersen, gimęs Odense, Danijoje, 1805 m., labai norėjo rašyti dramas ir vaidinti Karališkajame Teatre. Būdamas 14 m. amžiaus, išvyko į Kopenhagą. Ilgą laiką rašė poetas, romantiškas novelės, tragedijas, bet visa tai šiandien pamiršta. Pagaliau jis pradėjo rašyti pasakas. Per 37 metus kiekvieną Kalėdų metų išleisdavo naują savo pasakų tomą. Kai jis po 50-ties metų grįžo į savo gimtąjį miestelį Odense, visi gyventojai išėjo pasitikti kurpio sūnaus, pasakų princą Anderseno - žinomo visame pasaulyje.

/Iš "Prince of Storytellers"/

AR PASKAITAI SAVO VAIKUI LIETUVIŠKŲ LIAUDIES

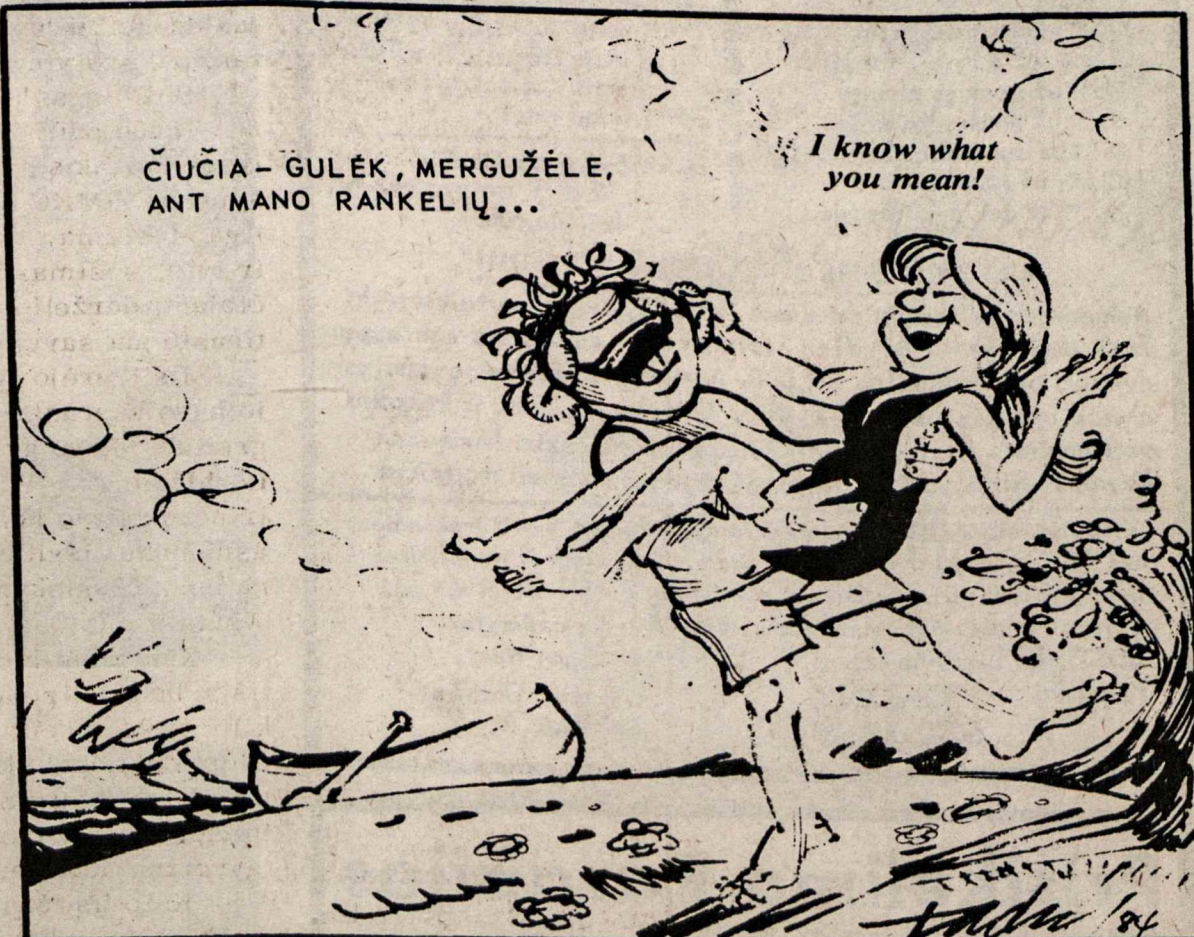
PASAKŲ? JOSE RASI IR GROŽIO IR JUMORO IR IŠMINTIES!

KREVI VEIDRODŽIAI

ČIUČIA - GULĖK, MERGUŽELE, ANT MANO RANKELIŲ...

I know what you mean!

Tautinėje dvasioje užauginta jaunoji karta dažnai kalba dviem kalbom.

ZINOK, KAIP ELGTIS

Svečias ištaigingame restorane užsirišo servetėlę aplink kaklą. Vedėjas pasibaisėjo. "Nusiėk prie jo, Smith" - sako jis padavėjui, - "ir duok tam tipui užuominą, kad jis nusiimtų nuo kaklo tą servetėlę. Iškilusieji svečiai ją pasideda sau ant kelių. Tik būk taktiškas!" Padavėjas prisitartinio prie svečio staliuko, linktelėjo ir paklausė: "Kripti ar skusti, gerbiamasai?"

- Ar Adomas mylėjo Jėvą?

Čia priejo Kindziulis ir tarė:

- Kas jam beliko daryti? Kitų moterų nebuvo...

HIPOTERMIJOS PAVOJAI

RAUDONASIS KRYŽIUS atkreipia dėmesį, ypatingai žvejų, medžiotojų ir irklutojų - hipotermijos pavojus, kurie dažniausiai pasireiškia rugsėjo ir spalio mėnesiais.

Jeigu iškrenti iš laivo ir neturi gelbėjimosi rato ar švarko, ar kitokio vandenyje palaikančio prietaiso, bandyk laikytis už apvirstusio laivo. Neplauk į krantą, nebent jis būtų labai arti, nes ŠALTA ME VA NDENYJE žmogus gali plaukti tik 1/10 tos distancijos, kurią jis lengvai nuplaukia šiltam vandeny. Jei neįmanoma išsikabinti į laivą, bandyti plūduriuoti.

Atsimink, kad galva ir kaklas praranda daugiausia šilumos, po to krūtinė ir pilvė. Tai reikia atsiminti, jeigu bandysi išsilaikyti kaip galima šilčiau.

Jeigu dėvi apsaugos švarką laivui apsvirtus, prišpausk ištiestas rankas prie krūtinės šonų, suglaustas šlaunis priartink prie pilvės. Tokia kūno padėtis padeda ilgiau išsaugoti kūno temperatūrą ir 50% padidina galimybes išsilaikyti gyvam.

Jeigu daugiau asmenų - susiburkite vienas prie kito, kad šonai liestų vienas kitą ir laukite pagalbos.

Kiek įmanoma, bandyk kaip galima mažiau pasinerti vandenį, išlikti susivaldžiusiu nuo panikos.

Jeigu reikia atšildyti asmenį, kuris jau kenčia nuo lengvos hipotermijos, pirmiausia reikia:

- ištraukti iš vandens į sausą, nuo vėjo apsaugotą plotą;

- netrinti kūno;

- nuimti šlapius rūbus ir apdengti kūną sluogsniais sausais rūbais, uždengti galvą ir kaklą;

- apdengti su karšto vandens bankomis, chemiškais šiluminiais paketais ar karštame vandenyje išmirkytais rankšluosčiais galvą, kaklą ir krūtinę. /Saugotis, kad ne-nusvilintų/;

- duoti karšto gėralo, NIEKADA NEDUOTI ALKOHOLIO. Nekratyti asmens, nes gali pakenkti širdies veikimui.

Jeigu nukentėjęs darosi nelankstus /stiff/ ir praranda ar jau prarado sąmonę, tuojau pat gabenti į ligoninę. Iki nugalėjimo bandyk sušildyti krūtinės ląstą tiesioginiu savo kūno kontaktu /išvyniojant kartu su juo/ antklo-das ar miegmaišį. Dėti šiltus daiktus ant jo ir jeigu kvė-pavimas sustoja, duoti dirbtino kvėpavimo pagalbą.

Išvengti hipotermijos galima šiltais apsiirengiant vilnoniais drabužiais, megstom kepuraitėmis, šalikais ir t. t., naudoti apsaugos švarką, kuris suteikia gerą šiluminę apsaugą.

HIPOTERMIJA - tai kūno gilumos temperatūros nukritimas. Ji labai pavojinga. Žvejai ir medžiotojai, kurie planuoja praleisti šį rudenį miške ar vandenyje - turi gerai įsidėmėti, kad netyčia įkritus į upę ar ežerą, šaltas vanduo yra labai pavojingas. Šaltame vandenyje oda ir paviršiaus audiniai labai greitai atšąla. Po 10 ar 15-kos minučių širdies ir smegenų audiniai pradeda atšalti. Todėl labai svarbu apsirūpinti geru šiluminiu apsaugos švarku ir bendrai pakankamai apsiirengti.

/Kanados Raudonojo Kryžiaus Organizacija/

5 psl.

AA CENTRINĖS:
Montreal 273-7544
Ottawa 523-9977
Toronto 489-3693
Hamilton 522-8392

London 438-1122
Windsor 252-3842
Calgary 287-2712
Winnipeg 233-3508
Sudbury 674-6217

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS
JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (ALCOHOLIC ANONYMOUS)
GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENĄ
TREČIADIENĮ, 7722 GEORGE ST. LA SALLE, QUE.
8 val. vakaro.

ARBA SKAMBINK MUMS:

Leonui G.: 366-2548 (namų); 489-5391 (darbo);
Henrikui N.: 277-7868; Dainiui L.: 768-9606;
Jonui R.: 337-8637

CFMB

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENĄ ANTRADIENĮ NUO 11:30 iki 12 val. NAKTIES

Programos vedėjas: L. STANKEVIČIUS

1053 Albabel Cr. Duvernay, P.Q. Tel.: 669-8834

LIETUVIŠKA RADIO
PROGRAMA

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:

10% už 90 dienų term. ind.
11 % už 6 mėn. term. ind.
11½ % už 1 metų term. ind.
11½ % už 2 metų term. ind.
12 % už 3 metų term. ind.
9½ % už pensijų planą
9 % už namų planą
9 % už specialią taup. s-tą
8¼ % už taupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

I M A:

už asm. paskolas nuo 12½ %
už nekilnojamo turto paskol.
(mortgages):
su nekeičiamu nuošimčiu
1 metų 13¼ %
2 metų 14 %
3 metų 14½ %
(fixed rate)
su keičiamu nuošimčiu
1, 2 ar 3 metų... 12½ %
(variable rate)

AKTYVAI VIRŠ 39 MILIJONŲ DOLERIŲ

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75 % įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupydydyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas Piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 10 v. ryto iki 3 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 10 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais – nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p. (Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai – 1573 Bloor Street West,
Telefonai: **532-8723** Toronto, Ontario
ir **532-1149** M6P 1A6

SOL. GINA ČAPKAUSKIENĖ

SOL. SLAVA ŽIEMELYTĖ

• IŠKILIEJI KANADIEČIAI Veikalas susideda iš 3 LIETUVIAI DAINININKAI – veiksmų ir 7 scenų. Libretą Slava ŽIEMELYTĖ, Rimas sukūrė postas Kazimieras STRIMAITIS, Algis Sima- BRADŪNAS, muziką – Darius NAVIČIUS ir Gina ČAP- LA PINSKAS.

KAUSKIENĖ – mont- Ispūdingas dekoracijas ir realietė – dalyvaus naujojo- je lietuviškoje operoje DUX aprangą – dal. Ada KORSAMAGNUS rugsėjo 1-2 d.d. KAITE-SUTKUVIENĖ.

Pagrindinėse rolėse daly- vaus ir solistai iš Chicago: Pasaulinė premjera vyks Jonas VAZNELIS, Laima Torontė-pirmutinė lietuvių RASTENYTĖ ir kt. muzikos istorijoje opera a-

Solo rolių šiame origina- ple Šv. Kazimierą ir bendrai, liame veikale yra 17, priedo- religinė opera.

chorai ir baletas. Orkestrą sudaro 27 asmenys, visi iš Planuojama spektaklį nu- Toronto Simfoninio Orkest- filmuoti ir užrašyti į garsi- nę juostelę.

Dux Magnus rūbų eskizai: imperatoriaus dukra ir burtininkė

KANADOJE VYKS LIETUVIŲ KONGRESAS

/Canadian Scene/, Issue 1163, August 17, 1984/

Biuletėnis, reguliariai leidžiamas Torontė, tarp įvairių kitų straipsnių, paskelbė ir apie artėjančią Kazimierinį Kongresą Torontė. Jame rašoma:

...Lithuanians around the world are celebrating this year the 500 anniversary of St. Casimir, their country's patron saint, with the culminating event The Lithuanian Catholic World Congress to be held in Toronto September 1 and 2.

Cardinal Gerald Emmett Carter, Archbishop of Toronto, is honorary patron of the Congress while members of the honorary committee include prominent Lithuanian cler-

AUDRA

Travel

kviečia keliauti kartu

10 DIENŲ LIETUVOJE

LIEPOS 24	RUGPJŪČIO 9
RUGSĖJO 4	SPALIO 2
GRUODŽIO 19	

VIENA SAVAITĖ VILNIUJE

Skridimai numatyti patogiomis prancūzų ir suomių oro linijomis

Kelionės lydimos patyrusių vadovų.

Mūsų įstaigoje jūs gausite geriausių patarnavimų:

- sutvarkant dokumentus išskietimui
- nuperkant automobilius, kooperatinius butus bei kitas dovanas giminėms Lietuvoje
- tarpininkaujant bei suteikiant ypą gerą finansinę paramą, greitą ir labai naudingą giminėms Lietuvoje palikimų sutvarkymą.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnių žinių teiraukitės nauju adresu:

1576 Bloor St.W., Toronto, Ont., Canada, M6P 1A4
(Priešais Lietuvių namus)

Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060
Telex 06-986766 TOR

MONTREALYJE ATSTOVAS LIUDAS STANKEVIČIUS
Tel. (514) 669-8834

Kelionių įstaigos registracijos numeris – 2159872
Savininkė – Audronė Našlėnaitė-Simon

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont.
M6H 1A8

• TELEFONAI: 532-3400
• 532-3414

AKTYVAI – VIRŠ 24 MILIJONŲ DOLERIŲ

KASOS VALANDOS:

Pirmadieniais 10-3
Antradieniais 10-3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10-8
Penktadieniais 10-8
Šeštadieniais 9-1
Sekmadieniais 9-12:30

MOKA UŽ:

90 dienų term. indelius .. 10¼ %
180-185 d. term. ind. 10½ %
Term. ind. 1 metų 11½ %
Term. ind. 2 metų 11¼ %
Term. ind. 3 metų 12 %
Pensijų s-tą 9½ %
Spec. taup. s-tą 8½ %
Taupomųjų s-tą 8¼ %
Depozitų-čekių s-tą ... 6 %

DUODA PASKOLAS:

Asmenines nuo 12½ %
Mortgičius nuo ... 12-14½ %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmd. 9:30-1:00 p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Par- duodame piniginės perlaidos (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS – NE PELNAS, BET SAŽINGAS PATARNAVIMAS

toronto

• Žurnalistė Betty ŽYVAT- KAUSKAITE pastoviai bendradarbiauja Toronto dienraštyje "The Globe&Mail". Dažniausiai rašo kelionių reportažus.

• KAZIMIERINIO KONGRESO eigą aprašys laikraščio redaktoriai ir korespondentai, taip pat "Amerikos Balso" radijo atstovai: Vl. Būtėnas, L. Rimkus ir R. Sakadolskis.

• VAŠTOKAS Romas, Trento Universiteto profesorius Peterborough mieste, yra išrinktas Hastings, Frontenac, Lenno ir Addington apylinkės liberalų partijos kandidatu į Kanados Parlamentą. Kanados ukrainiečiai, lenkai, italai, graikai ir kt. turi po keletą savo tautiečių federaliniame ir provinciniame parlamenteose.

Dr. R. Vaštokas yra žinomas kaip darbštus ir sumanus lietuviškųjų organizacijų remiamas Amerikos Lietuvių veikėjas. Toronto U-tete jis Fondo.

studijavo antropologiją, magistro laipsnį ir doktoratą pelnė Kolumbijos Universitete, New Yorke.

Mokslo reikalais daug kelia po Kanadą, vadovaudamas archeologiniams tyrimams. Išleido keletą knygų, jų tarpe pažymėtina "Sacred Art of the Algonquins".

Lietuviai šį kandidatą į Parlamentą geriausiai gali paremti finansiniais, savęs per daug neapsunkindami, nes iš pajamų mokesčių už kandidatui aukojamus pinigus gražinama 75%. Jis yra labai darbštus, dalyvauja susirinkimuose, sako kalbas ir pavieniui aplanko apylinkės gyventojus.

• Ar bus mokinių iš Kanados Vasario 16-tosios Gimnazijoje? Reikia tikėtis, kad taip. Kanadiečių moksleivių kelionę į Gimnaziją V. Vokietijoje apmoka Kanados Lietuvių Fondas ir Kojelaičio Stipendijų Fondas.

Iki dabar Gimnazijoje užsiregistravo 75 mokiniai. Jų 3 yra iš Pietų Amerikos, 2 iš Lietuvos, 1 iš Latvijos, 1 iš Estijos, 1 iš Suomijos, 1 iš Danijos, 1 iš Švedijos, 1 iš Vokietijos, 1 iš Austrijos, 1 iš Italijos, 1 iš Prancūzijos, 1 iš Belgijos, 1 iš Nyderlandų, 1 iš Šveicarijos, 1 iš Austrijos, 1 iš Italijos, 1 iš Prancūzijos, 1 iš Belgijos, 1 iš Nyderlandų, 1 iš Šveicarijos.

JEIGU GERI IR GALI GERTI – TAVO REIKALAS

JEIGU NORI NUSTOTI – MŪSŲ!

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (Alcoholics Anonymous) GRUPĖS SUSIRINKIMĄ, SUSIRENKAMĄ KIEKVIENĄ PENKTADIENĮ IŠGANYTOJO PARAPIJOS SALĖJE (Skersai gatvės nuo pensininkų rūmų, 1610 Bloor St West, kampas Indian Rd.) 7:30 val. vakaro.
SKAMBINKITE : 487-5591

ottawa

BIBLIOTEKA, KURIOJE RANDASI KNYGOS 27-MIS KALBOMIS

Valstybinė Biblioteka Kanadoje savo žinioje turi kolekcijas knygų 27-iomis kalbomis. Pagal metinį bibliotekos pranešimą 1983-84 m., 10 plačiausių rinkinių yra kiniečių, olandų, vokiečių, italų, ispanų, ukrainiečių, lenkų, indų, vengrų ir portugalų kalbose.

Pranešime sakoma, kad 1983-84 m. kolekcija buvo papildyta 27.302 tomiais ir 38.350 buvo išsiųsti papildyti bibliotekų centrus visoje Kanadoje. Dar buvo pareikalaauta 62.030 tomų, bet jų trūkstant, prašymų negalima buvo patenkinti.

Daugiakalbė Bibliotekos Tarnyba siūnčia knygas ilgesniam laikui, ir jų skaičius siekia visoje Kanadoje 222.314 tomus. Ši Tarnyba rūpinasi knygomis įvairių kalbų, išskyrus anglų ir prancūzų.

Įdomu būtų sužinoti, kiek ten knygų lietuvių kalba.

DRESHER

INSURANCE &
REAL ESTATE BROKERS

233-3334 – 231-2661 – 231-6226

3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais 9 v.r. – 12 v.p.p.

Narys of "Better Business" Buro

INSURANCE

* Namų – Gyvybės
* Automobilių
* Komerciniai

533-1121 Walter Dauginis 822-8480

Insurance Agency Ltd.

1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

V. Bačėnas

ALL SEASONS TRAVEL, B.D.

1551 Bloor St. W.

TORONTO, Ont.

M6P 1A5

Visais kelionių reikalais

bet kur pasaulyje skambinti:

Tel. 533-3531

Kviečia visus lietuvius pasirašyti teikiamais patarnavimais

MOKAME UŽ:

depozitus /P.C.A./6. %
santapus9. %
kasdien prirašomas palūka5. %
term. depozitus 1 m.12.25%
term. depozitus 3 m.12.5 %
reg. pensijų fondo9.25%
term. 90 d. indėlius11. %

IMAME UŽ:

asmenines paskolas14 %
nekilnojamo turto l.m.13.5%
nekilnojamo turto 3 m.15 %
variable12 %

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda

Nemokamas pilnas čekių aptarnavimas

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 10 v.r. iki 5 v.p.p., trečiadieniais nuo 10 iki 1 v.p.p., penktadienį nuo 10 v.r. iki 7 v.v., šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 12 v.r.

hamilton

PRASMINGA IR SĖKMINGA SLA 72-ros KUOPOS GEGUŽINĖ

SLA 72-rosios Kuopos ruošta gegužinė liepos 22 d. Willow Park, Paris, Ont., pavyko gerai. Oras prieš gegužinę buvo lietingas ir vėsus, bet kelias dienas prieš gegužinę pradėjo giedrėti ir grįžo vasaros šiluma. Svečiai į politinio kalinio kun. Alfonso SVARINSKO pagerbimą pradėjo iš tvankaus miestų oro rinktis į vieną iš gražiausių Willow Park prie Paris miesto atsigalvinti ir pabuvoti gryname ore.

Tą dieną Hamiltono SLA 72-roji Kuopa sušaukė lietuvių, lyg tas senovės šauklys. Seniau, priešui išiveržus į Lietuvą, šaukliai kūrė laužus, skambino varpais ir davė ženklą, kad Lietuvą užpuolė priešas ir kvietė lietuvius mesti darbus ir skubiai vykti iš anksto sutartoms vietoms ir bendroms jėgomis vyti iš krašto išiveržusius žmogžudžius plėšikus.

Dvidešimtajame amžiuje Lietuvą užpuolė ir paverė skaitlingas ir moderniškas ginklais apsiginklavęs žiaurus rusiškasis komunizmas. Per 67 metus sovietai savo ir kitų kraštų pavergtų nekaltų žmonių yra išžudę apie 90 milijonų! Nenuostabu, kad Sovietų Sąjunga yra vadinama žmogžudžių ir vergo darbų imperija.

Lietuviai kovojo anaisiais metais prieš išiveržėlius, kovoja ir šiandieną pagal esamas sąlygas prieš okupantą ir turty plėšiką-sovietus. Įsidėmėtina, kad lietuviai kovoja už savo teises pagal sovietų esamą atspausdintą konstituciją, kuri yra skelbiama jų okupuotose kraštuose ir užsienyje. Bet ši jų konstitucija yra bevertė, nes skirta tik mulkinti laisvąjį pasaulį ir klaidinti tuos, kurie neturi jokios nuovokos apie komunistų veidmainiškumą ir apgaule.

Jau 12-tąjį kartą SLA 72-roji Kuopa įamžino sovietų nekaltai nuteistuosius lietuvius Kanados Lietuvių Fonde. Už ką sovietai nuteisė kun. A. Svarinską? Už tai, kad reikalavo, pagal išleistą konstituciją lietuviams religijos ir tautinės laisvės. Kun. A. Svarinskas nepažeidė konstitucijos, bet buvo nubaustas už reikalavimą vykdyti tą konstituciją. SLA 72-oji Kuopa, vertindama jo drąsą, pagerbė jį ir įrašė jo vardą Kanados Lietuvių Fonde.

Į gegužinę suvažiavimą daug patriotų lietuvių ir iš toliau: Toronto, Ingelsono, Rodney, Delhi, Tillsonburg, St. Catharines, Brantford, Hamilton, Paris, Floridos, Canfield.

Iš Hamiltono B. P. A. k. l. a. i. s. k. i. s. svečių patogumui suorganizavo autobusą vykti į gegužinę.

Valdybai šios gegužinės organizavimas buvo sunkus. Prieš gegužinę abu Kanados savaitraščiai išėjo atostogų. Gegužinės organizatoriams teko atlikti reklamos darbą patiemis. Laužų nekirėme, varpais neskambinome, kaip viduramžiais kad darydavo, bet rašėme draugams laiškus, prašydami pagalbos išreklamuoti gegužinę. Rašėme pranešimus apie SLA 72-rosios Kuopos gegužinės ruošą į Hamiltono lietuviškąją radijo valandėlę GINTARINIAI AIDAI, kuri be atlyginimo kas sekmadienį apie tai skelbė radijo bangose. Visa tai prisidėjo prie labai sėkmingos gegužinės. Už tai didžiausia padėka tenka šiai radijo valandėlei. Taip pat ir B. P. A. k. l. a. i. s. k. i. u. i. s. u. organizavusiam autobusą, S. M. a. t. u. k. a. i. t. i. e. n. e. i. iš Canfield, A. K. u. z. m. i. c. k. u. i. iš Paris ir kitiems aukų bei laimikų rinkėjams laimės stalui.

Apie kun. A. Svarinsko pakartotiną nuteisimą sunkiųjų darbų kalėjimo kalbėjo SLA 72-ros KUOPOS p-kas J. Š. a. r. a. p. a. i. c. k. a. s. iš St. Catharines.

Tą pačią dieną gegužinės metu Kuopa pagerbė ir savanorį-kūrėją A. PADOLSKĮ jo 85 metų gimtadienio proga. Sveikinimo kalbose buvo labai įvertintos jo kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės. Vienas iš kalbėtojų pareiškė: "Gerb. Antanai, būnant dar jaunam, tavo širdyje užsidegė tėvynės meilė, o Lietuvos okupantui-neapykanta. Būdamas dar jaunuolis po vokiečių ir rusų mūšio radai karišką šautuvą ir daug šovinių. Nakčia parsigabenai į tėvų ūkį ir paslėpei, nujausdamas, kad ateis diena ir tas radinys bus vertesnis už auksą, kovojant dėl Lietuvos laisvės. Taip ir buvo. Kada susidariusi Lietuvos vyriausybė kreipėsi į lietuvius stoti į besiformuojančią kariuomenę, Tu Antanai, palikai tėvų ūkyje žagrę, kastuvą ir su motinos išausta milo sėmėga ir maišeliu pridėtu maisto ir per petį pasikabinęs ant virvelės parįstą šautuvą, pirmas stojai į savanorių dalinius su nuosavu ginklu. Būdamas susipažinęs su šaudymo teorija, greitai tapai pirmaujantis taiklame šaudyme karys ir išsiųstas į frontą kovoti dėl Lietuvos nepriklausomybės. Už sumanumą buvai skiriamas į kadra vadovauti kovoms su priešu. Dažnai žygiuojant nusidėvėdavo nuosavi batai, o dėl kojos dydžio nesant sandėlyje tokių batų, basas žygiavai į frontą ir narsiai kovojai. Kada kojų padai nuo žaizdų ėmė kraujuoti, kuopos karininkas norėjo Tave paskirti darbams į virtuvę, kol bus pagaminti batai. Nuo to pasiūlymo atsisakei ir apsvyniojęs kojas skudurais, dalyvavai toliau kovose, laukdamas, kol kuopa pasiūvė tinkamo dydžio batus..." A. Padolskis už drąsumą ir sumanumą kovose buvo pakeltas į viršilios laipsnį.

SLA 72-roji Kuopa jo 85-tojo gimtadienio proga įteikė ir jam tautinę dovaną. Rašančiam šias eilutes yra žinoma daug daugiau apie savanorį-kūrėją A. Padolskio kovas dėl Lietuvos laisvės, bet apie tai turi būti atskiras rašinys kita proga.

SLA gegužinėje patriotinė kalbą pasakė ir visuomenės veikėjas Stasys J. Š. a. r. a. p. a. i. c. k. a. s. iš Toront.

Šiais metais pinigines loterijos nebuvo, bet dėka patriotų lietuvių nuoširdžios paramos Hamiltono 72 Kuopos ruošta gegužinė buvo sėkminga.

Iš šio rašinio gal daugelis susidaro vaizdą, kad gegužinės ruošia vyksta labai sklandžiai. Tačiau tokia veikla labai nepatinka Lietuvos okupantams - sovietams. Pagal vieno asmens/jis išbuvo 10 metų okup. Lietuvoje dirbdamas rusų saugumo/pareiškimą, bet kokios viešos

Sam McLeod of The Free Press

london, ont.

LIETUVIS ŽENGIA PER UNIVERSITETO FAKULTETUS

Londoniškis Donatas ČERNIUS, Ontario Provincijos Policijos tarnautojas, š. m. birželio 15 d. buvo gražiai atžymėtas per LONDONO WESTERN UNIVERSITETO Konvokaciją.

Donatas Černius jau 43 m. vyraus ir OPP tarnautojas per 21 metus, po tarnybos

vakarais, savaitgaliais, per vasaros atostogas ir visą atliekamą laiką paaukojo studijoms ir jau 1975 m. gavo pirmą akademinį laipsnį-B.A. su sustiprintu kursu iš istorijos, Rusijos istorijos ir Sovietų imperinės galios išklimo.

Dabar jis baigė antrą fakultetą su sustiprintu kursu iš sociologijos bei viešosios administracijos.

Donatas nemano, kad jo akademinės studijų dienos jau

praėjo. Jis dar ši rudenį planuoja tęsti studijas Universitete ir visą dėmesį skirti kalboms, o ypač rusų kalbai, kad galėtų iš šių dalykų gauti magistro laipsnį.

Londono dienraštis "Free Press" atžymėjo ir užgyrė šį lietuvių-akademiką nemažų straipsnių ir nuotrauka.

Linkėtina daug sėkmės ir saulėtos atities šiam ryžtingam tautiečiui!

L. E. t a s

chicago

YURI IR DANA MAZURKEVIČIAI

Jau buvo rašyta apie pasižymėjusius smuiklininkus Yuri ir Dana Mazurkevičius /Mazurkevich/, kurie palaike ryši su lietuviais. Čia reikia pranešti idomią žinią, jog nuo šio rudens jie persikels į Urbaną, IL., kur Mazurkevičius perims smuiko profesoriaus poziciją Illinois universitete, kuomet iš jos pasitraukė pasaulinio garso smuiklininkas Sergiu Luca.

Šį pavasarį abu Mazurke-

demonstracijos, straipsniai spaudoje įaudina rusus. Užsieniuose yra pvesta V-tai kolonai trukdyti tokį darbą. Buvo trukdymų ir ruošiant SLA gegužinę. Bet jų balsas silpnas. Rengėjai džiaugiasi, kad padedant patriotams lietuviams šiais metais pavyko įamžinti jau 12-tąjį nekaltai Sovietų nubaustą lietuvių Kanados Lietuvių Fonde. Ateis diena-Lietuva bus laisva, o visokie trukdytojai galės ieškotis savo "rojaus".

J. S. a. r. a. p. a. i. c. k. a. s

vičiai lankėsi Urbanoje, kur turėjo interviu ir davė įspūdingą koncertą profesorai ir studentams. Idomu, kad tame universitete smuiką studijuoja ir viena lietuvaite iš Chicago priemiesčio - Orland Park - Linda Veleckytė, kuri nuo šio rudens žada būti student prof. Mazurkevičiaus klasėje.

Dalį vasaros abu Mazurkevičiai praleido profesoriaudami ir koncertuodami tarptautiniame festivalyje, kurie kas metai vyksta Viktorijos mieste, Britų Kolumbijoje. Šalia solo numerių jie taip pat pasirodė ir kaip duetas, o be to, grojo ir su quartet Canada, kuriame Mazurkevičius dalyvauja jau nuo 1975 m.

Čia reikia pridėti, jog Yuri Mazurkevičius pokario metais yra gyvenęs Ukrainoje, o Dana- Lietuvoje. Vokiečių okupacijos metu ją, žydų kilmės dukrą žinomo smuiklininko Pomeranzo priglaudė ir rūpinosi sol. Kipro Petrausko šeima, ir tokiu būdu ji išliko gyva.

Reikia manyti, kad Mazurkevičiai, dabar gyvendami arti Chicago, turės progos ir čia dažniau atvykti, o gal

ir koncertuoti lietuviams Chicagoje.

Idomu, kad Illinois Universitete Urbanoje, muzikos departamente dėsto dar vienas lietuvių kilmės profesorius-Joseph Tamossaitis iš New Yorko, kuris profesoriauja kontrabaso klasėje.

Ed. Šulaitis

●ANTANAITYTĖ Guoda, Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos Ryšių Centro atstovė, dalyvavo Pietų Amerikos lietuvių jaunimo suvažiavime ir stovykloje Venezueloje. Ji pasiūlo dar vienam mėnesiui Kolumbijoje, kur susipažins su tenyškųjų lietuvių gyvenimu ir sustiprins ryšius tarp Kolumbijos ir JAV lietuvių jaunimo.

Jos kelionės išlaidas didelė dalimi finansuoja PLJS Ryšių centras, surengęs specialų vajų jaunimo tarpe. Kelionę parėmė ir PLB Valdybos Spaudos ir Informacijos Komisija.

Grįžusi žada pasidalinti išpučiais su visuomene.

RUGSĖJO 6-9 d. d. - ŠVIESOS - SANTAROS metinį SUVAŽIAVIMAS Tabor Farmoje, Sodus, Mich.

VALYKLA SPECIALYBĖS:

- BATŲ TAISYMAS
- DRABUŽIŲ PERSIUOVIMAS
- ADYMAS AUDIMU
- MARŠKINIŲ SKALBIMAS
- UŽUOLAIJŲ VALYMAS
- SAUGOJIMAS (STORAGE)
- ZOMŠAS

495-90e AVENUE, LaSalle
365-1143

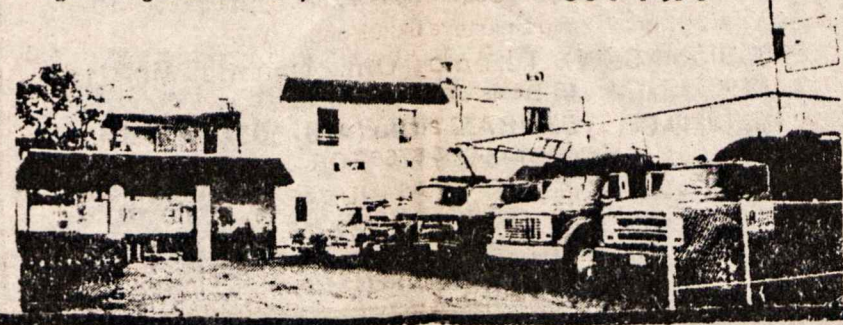
7661 A CENTRALE, LaSalle
365-7146

2955 ALLARD, Ville Emard
766-2667

GUY RICHARD ROOFER—COUVREUR

7725 George LaSalle

Seriausias patarėjas ir darbo atlikėjas stogadengys GUY RICHARD, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darbą atlieka sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Stogo dengimui ar taisymui skambinkite: **364-1470**

Embassy Fur Mfg. Reg'd.

1449 St. Alexander St. Suite 209, Mayor Bldg.

SUTAUPYKITE NUO \$500.- IKI \$1000.- PIRKdami GARANTUOTAI NAUJUS KAILINIUS PALTUS TIESIAI IŠ FABRIKO. DAROMI PATAISYMAI BEI PERSIUOVIMAI.
Tel. 845-2912 EMBASSY FUR

FUNERAL HOME

J.F. Wilson & Sons Inc.

123 Maple Blvd. 5784 Verdun Ave.

Chateauguy, Verdun, Que.

Tel: 691-4763 Tel: 767-9956

MODERNIOS KOPLYČIOS

PARENGIMAI

• **RUGSĖJO mėn. 9 d., L. K.** Mindaugo Šaulių Kuopa ruošia Aušros Vartų Parapijos salėje TAUTOS ŠVENTĖS - RUGSĖJO 8-tosios minėjimą.

MIRUSIEJI:

• **ATRAITIENĖ** Veronika staiga mirė. Liko dukrė ir trys seserys su šeimomis. Palaidota per Aušros Vartų bažnyčią.

Užuoja artimiesiems.

• **DUX MAGNUS** Operoje sol. Gina ČAPKAUSKIENĖ atliks dvi roles: imperatoriaus dukters Ingridos ir Pagonių burtininkės. Tos rolės parašytos komp. Dariaus LAPINSKO specialiai jos balsui.

• **ŽEMAITIS** Kostas susirgo ir gydomas LaSalle General ligoninėje.

• **ŠALTANIS** Antanas tiria sveikatą Royal Victoria ligoninėje.

• **J. ŠIAUČIULIS** buvo nuvykęs į Vilniaus šaulių Rinktinės Moterų gegužinį - nę Hamiltone.

• Šį rudenį įteiksimoji VINCO KRĖVĖS Literatūrinę Premiją yra 15-TOJI. Teks te klaida įvyko ne dėl mūsų neapsižiūrėjimo. "NL"

PAJIEŠKAU

draugės Merės GIEDRAITIS. Atvažiuoti drauge su Klisevičiais. 1912 m. Prašau atsiliepti šiuo adresu: Domicelė Revinskas-Zakarauskas, c/o Jean Staniulis, 5815 rue Beaubien, P.Q. H1T 1X7

DR. J. MALISKA

DANTŲ GYDYTOJAS
1440 St. Catherine St. W.
Suite 600, Montreal, P.Q.
Tel. Bus.: 866-8235
Namų: 488-8528

M. CUSSON R. GENDRON

VAISTINĖ

Atidaryta kasdien nuo 9 a.m. iki 10 p.m.
Sestadieniais: nuo 9 a.m. iki 9:30 p.m.
Sėkmadieniais: nuo 10 a.m. iki 9:30 p.m.
GREITAS, NEKAINUOJANTIS PRISTATYMAS

7626 Central St. Ville La Salle, P.Q.
TEL: 366-9742 ir 365-0505

Dr. A. S. POPIERAITIS

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S. (c)

MEDICAL ARTS BUILDING, 1538 Sherbrooke St. W. Suite 215,
Montreal, P.Q. TEL: 931-4024

ADVOKATAS

ROMAN J. IŠGANAITIS

B. A., B. C. L.

4 Notre Dame E. Suite 504, Montreal, P.Q.
H2Y 1B7 TEL: 878-9534

ADVOKATAS

VICTOR E. RUDINSKAS

B. Eng., M. Eng., L.E.B., B.C.L.

4701 Bannantyne, Verdun (kampas 2-nd Ave.), P.Q.
H4G 1E6 TEL: Bureau: 769-8824;
Residence: 366-6245

NOTARAS

J. BERNOTAS

5 Place Ville Marie, Suite 1220
Montreal, P.Q.
H3B 2G2 Tel.: (514) 871-1430

NOTARĖ

RŪTA POCAUSKAS

103 Fieldfare, Beaconsfield, H9W 4W9
Res. TEL.: 697-2261

Tautos Šventės - Rugšėjo 8-tosios PAMINĖJIMAS

1984 m. RUGSĖJO 9 d.

AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS SALĖJE

Programoje:

11 val. Iškilmingos Pamaldos
12 val. Minėjimo Aktas

ORGANIZACIJOS Kviečiamos DALYVAUTI SU VĖL AVOMIS
Paskaita: skaitys VLIKO vicepirm. Vyta, JOKUBAITIS iš Clevelando
Montrealio Mergaičių Choras "PAVASARIS"

Užkandžiai - Kavutė

PELNAS skiriamas TAUTOS FONDUI
AUKA - \$5.00 - Išlaidoms padengti

Rengia ir kviečia:

L.K. MINDAUGO ŠAULIŲ KUOPA

SPORTUOJA BALTIJOS STOVYKLAUTOJAI

Nuotr. R. Otto

XX-TOJOJE BALTIJOS STOVYKLOJE

Šią vasarą į sukaktuvinę Baltijos stovyklą / prie Lac Silvēre / atvyko apie 40 stovyklautojų, - didžiausias skaičius per paskutinius kelis metus, dėka stovyklos rengėjų pastangų ir susidėjusių aplinkybių.

Oras pasitaikė labai geras, nuotaika visų smagi. Dalyvavo ir vyresnio amžiaus skautai. Anot vieno jų nuo-

monės, vasaros darbų trūkumas išsijęs į naudą stovyklai.

Plačiau - kitame "NL" numeryje.

• Popiežiaus Jono-Pauliaus II-jo lankymosi Montrealyje proga, Montrealio Miesto Kultūrinės Veiklos Tarnyba suorganizavo, padedant šio miesto lenkų bendruomenei, dailės parodą, reprezentuojančią 1850-1950 m. lenkų dailininkų kūrybą.

Paroda vyks nuo rugsėjo 8- spalio 13 d.d. Bus išstatyti 59 paveikslai, kurie surinkti iš privačių kolektojų Amerikoje ir Kanadoje. Daugumoje šie menininkai buvo studijavę Krokuvoje ir Paryžiuje.

Gal kokia nors proga reikėtų pasinaudoti šia Miesto Tarnyba ir suruošti Kanados lietuvių dailininkų parodą? Kodėl ne?

• LIETUVIŠKA RADJO VILANDĖLĖ Montrealyje, kuriai vadovauja Liudas Stankevičius, RUGSĖJO 4 d. NEBUS TRANS LIUOJAMA, nes visos stotys tą dieną bus naudojamos rinkimams. Po to, jos skaitymų, solistė padal programos vyks įprastu laiku - kiekvieną ANTRADIENĮ akomponavo muz. dr. Vytenis nuo 11:30-12 val. nakties.

• Sol. ČAPKAUSKIENĖ Gina, Pranciškonų vasarvietėje Kennebunkport, Maine atliko du koncertus š.m. rugpjūčio 11 ir 12 d.d.

Didžiojoje vasarvietės salėje dainavo I-oje dalyje S. Gallevičiaus, VI. Jakubėno, Br. Budriūno, J. Gaidelio ir O. Metrikdenės dainas, II-oje ir III-oje dalyse arijas iš G. Puccini, J. Strauss, G. Gounod, G. Donizetti operų.

Sėkmadienį, Vienuolyno Koplyčioje solistė atliko specialią programą, skirtą Šv. Kazimiero jubiliejui. Pagal O. Mikailaitės, A. Maceinos, S. Ylos, M. Venclausko, B. Brazdžionio, Malronio poeziją, muziką sukūrė K. Bonadies, A. Stankevičius, S. Gallevičius, P. Ambrazas, G. Gudauskienė, J. Naujalis, S. Gallevičius, kuriuos solistė paruošė šiam specialiam koncertui. Pabaigoje ji atliko "Tu virginum corona" ir "Alleluia" W.A. Mozart. Pagiedojo ji ir mišių metu.

Rugpjūčio 15 d., surengtame Tėv. Leonardo Andriejaus 70 m. amžiaus suka - tuvėse tarp autorius poezijos skaitymų, solistė padal programos vyks įprastu laiku - kiekvieną ANTRADIENĮ akomponavo muz. dr. Vytenis nuo 11:30-12 val. nakties.

PARDUODAMAS MEDUS!

Pure natural honey now for sale from the BEEKEEPER, close to Montreal. Price \$1.- per pound.
INFORMATION: Tel. 627-1328.

TONY PHOTO STUDIO

PORTRAITS
PASSEPORT • COMMERCIAL
MARRIAGE • WEDDINGS
2540 rue SHERBROOKE E.

TONY LAURINAITIS

MONTREAL, P.Q. H2K 1E9

525-8971

TRANS QUÉBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI, APKALIMAI ALIUMINIUM, PLIENU, PLASTINE MEDZIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR APDRAUSTAS.

Savininkas: JOHN OSKOWICZ

3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5

Telefonas: 721-9496

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, P.Q. TEL: 766-5827

MOKA UŽ:

CERTIFIKATUS: MIN. \$1,000.000
1 METŲ 12 %
TERMINUOTI INDELIAI
1 METŲ 11.25 %
180-364 D. 10.75 %
120-179 D. 10.25 %
30-119 D. 9.75 %
TRUMPALAIKIU INDELIIUS
UŽ \$20,000 IR DAUGIAU
TAUPOMOSIOS SĄSKAITOS:
SPECIALIOS 8.25 %
SU DRAUDIMU 8 %
ČEKIŲ SĄSKAITOS 5 %

DUODA

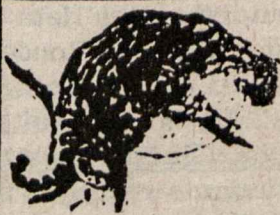
PASKOLAS:

NEKILNOJAMO TURTO IR ASMENINĖS PASKOLOS MIRTIES ATVEJU DRAUDŽIAMOS IKI \$10,000

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS

1475 De Seve 3907 A Rosemont
Pirm. Antr. Treč. 9:00 - 3:00
Ketvirtadieniais 12:00 - 8:00
Penktadieniais 10:00 - 6:00
Sėkmadieniais nuo SPALIO 15 d. iki GEGUŽĖS 15 d.
1475 De Seve ir Šv. Kazimiero par. salėje: 10:30 - 12:30

Maurice Kaplan

Kailių Siuvejas

Tel. 767-6183 dabar pakeistas į: 288-9646

• Didelis pasirinkimas gatavų paltų
• Vasaros laiku saugojimas (Storage)
• Taisau ir remdėliuoju
• Siuvu ir parduodu

1449 rue St. Alexandre, Suite 500 A
Montreal, P.Q. H3A 2G6

Tel: 288-9646

D.N. BALTRUKONIS

IMMEUBLES - CLASSIC INC.

Nekilnojamo Turto visapusiškas patarnavimas
PIRKIMAS - PARDAVIMAS

445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q. H3N1R1

Tel. Business: 273-9181; Residence: 737-0844.

Tel.: Business: 482-0772

Residence: 767-4690

JONAS IR CÔTÉ

REALTIES

5159 De Maisonneuve West,
Montreal, P.Q. H4A 1Z3

VINCAS PIEČAITIS

Nekilnojamo turto patarnavimas Montrealyje

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 - 35th Avenue, Montreal H1T-3A6

TEL: 727-3120 Namų 376-3781

Albertas NORKELIONAS, B.A. C.S.C., I.B.

Komercinio, privataus turto, automobilių

atsakomybės, gyvybės draudimas

Agentūra veikia nuo 1945 m.

montreal west automobile

11 WESTMINSTER SOUTH, MONTREAL WEST

LEONAS GURECKAS,
SALES MANAGER

Tel. 489-5391